

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Commentaar op de wet van 29 Juni 1955 tot wijziging van de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

I. De oorsprong der wet.

1. De wet van 29 juli 1955, die opnieuw de wetgeving op de handelshuurovereenkomsten gewijzigd heeft, vindt haar oorsprong in de gebrekkige regeling, die door de wet van 1951 gegeven was geworden aan het probleem der onderverhuring in 't algemeen.

De oorspronkelijke wetgeving had inderdaad vooreerst de bescherming der gedeeltelijke onderverhuring over het hoofd gezien. En daarbij had de rechtspraak (1), zich daarvoor steunend op de parlementaire bescheiden dezer wet (2), beslist dat de huurder van een gebouw, om de bescherming der wet te kunnen inroepen, tevens eigenaar of huurder van het er in uitgebate handelsfonds diende te zijn. En dit had voor gevolg dat talrijke onderverhuurders, eigenaars van hun handelsfonds, buiten de toepassing der wet vielen : immers de hoofdverhuurders, vreemd aan het handelsfonds, konden in deze gevallen de wettelijke bescherming niet inroepen voor zichzelf; ze konden ze dan ook niet overmaken aan de onderhuurders.

2. Het waren deze beschouwingen die aanleiding gegeven hebben tot het veranderen der wet, en waarop dan ook de nieuwe wetgeving voornamelijk slaat (3). Nochtans werden eveneens aan enkele andere artikels bijkomende wijzigingen aangebracht, voornamelijk dan betreffende de uitwinningvergoe- ding.

II. Bepaling van de Handelshuurovereenkomst.

3. De bepaling der handelshuurovereenkomst, vervat in artikel 1 der wet, werd door de wetgever gewijzigd in functie van zijn wil voortaan de onderverhuring ook onder toepassing der wet te doen vallen.

Dit nieuw artikel 1 luidt als volgt : « *Vallen onder » toepassing van deze afdeling de huurovereenkomsten » betreffende onroerende goederen of gedeelten van » onroerende goederen, die, hetzij uitdrukkelijk of » stilzwijgend bij de ingentreding van de huurder, » hetzij door een uitdrukkelijke overeenkomst van » partijen in de loop der huurovereenkomst, door de*

» huurder of door een onderhuurder in hoofdzaak » bestemd zijn tot het drijven van een kleinhandel of » tot de bedrijvigheid van een ambachtsman, die recht- » streeks met het publiek handelt » (4) (5).

4. Wanneer vroeger de wet enkel voorzag dat, om beschermd te worden, het onroerend goed in hoofdzaak diende bestemd te zijn tot kleinhandel, voegt ze er thans bij dat deze bestemming kan geschieden door huurder of onderhuurder. Het is dus voortaan, ten opzichte van de toepassing der wet, onverschillig wie, van de hoofd- of onderhuurder, de handelsbestemming van het goed verwezenlijkt, onverschillig wie van hen eigenaar of huurder is van het fonds. Van af het ogenblik dat door een huurder in het gebouw een handel wordt uitgebaat, is in beginsel de wet van toepassing (6).

5. Ten einde gebeurlijk bedrog te vermijden, bepaalt de wetgever dat deze handelsbestemming dient verwezenlijkt te worden « *hetzij uitdrukkelijk of stilzwijgend bij het ingentredren van de huurder, (t.t.z. de hoofdhuurder) hetzij door een uitdrukkelijke overeenkomst van partijen in de loop der huurovereenkomst ».*

De wetgever wil hier vermijden dat, ter gelegenheid ener onderverhuring, de onderhuurder in akkoord met de hoofdhuurder, maar zonder medeweten van de verhuurder, een handel zou beginnen en zich later op de wet zou kunnen beroepen tegen de alzo verschalkte verhuurder, die enkel een burgerlijke verhuring afgesloten had (7). Daarom dient de handelsbestemming, indien ze stilzwijgend is, verwezenlijkt geweest te zijn bij de aanvang der hoofdverhuring, alhoewel het onverschillig is of de handel het feit is van hoofd- of onderhuurder. Is de handelsbestemming verwezenlijkt na de aanvang der hoofdhuurovereenkomst, dan is steeds de uitdrukkelijke wil van partijen vereist, t.t.z. van verhuurder en hoofdhuurder.

Deze tekst verhindert eveneens dat een onderhuurder, zonder uitdrukkelijke instemming van de ver-

huurder, geldig een andere handel dan de er in uitgebate zou kunnen beginnen (8).

6. Het spreekt van zelf dat de andere toepassingsvoorwaarden, vereist door artikel 1, eveneens van kracht blijven ten opzichte der onderhuurovereenkomsten. Maar deze voorwaarden dienen enkel gesteld aan het huurcontract van deze partij, die eigenaar of huurder is van het handelsfonds. Wanneer bij voorbeeld de hoofdhuurder slechts een gedeelte van het gehuurd gebouw onderverhuurt aan een handelaar, dient de vereiste van hoofdzakelijke handelsbestemming enkel beschouwd ten opzichte van het onderverhuurd gedeelte en niet ten opzichte van het hele gebouw.

7. Er dient eveneens opgemerkt dat wanneer een hoofdhuur onder toepassing der wet valt om reden dat er een commerciële onderhuur is, de eerste slechts zal onder toepassing der wet vallen in zover dit nodig is om de onderhuur te beschermen. Een hoofdhuurder, die niet met het handelsfonds te maken heeft, zal de wet slechts kunnen invoeren voor de gedeelten van het gebouw die hij aan een handelaar onderverhuurt, en geenszins voor het gedeelte dat hij zelf burgerlijk betreft of burgerlijk onderverhuurt. Deze oplossing steunt op artikel 16, II der wet.

III. Onderverhuring en huurafstand.

A. Beginselen van gemeen recht.

8. Krachtens artikel 1717 van het Burgerlijk Wetboek heeft de huurder normaal het recht het gehuurde goed onder te verhuren of af te staan, behalve wanneer dit door het contract verboden is.

Artikel 10 der wet van 30 april 1951, daarin het oud artikel 1762, 3 van het Burgerlijk Wetboek hernemend, heeft echter de geldigheid van dit verbod afgeschaft, voor zover de afstand of onderverhuring van het gebouw samenvalt met de afstand of verhuuring van het handelsfonds en slaat op de geheelheid van de rechten van de hoofdverhuurder.

Deze beginselen blijven, ook in het kader van de wet van 29 juni 1955, behouden (9). Het contractueel opgelegd verbod van onderverhuring of afstand kan dus ook nu nog geldig een gedeeltelijke afstand of onderverhuring verhinderen (10).

9. Anderzijds dient er de nadruk op gelegd dat, in gemeen recht, de hoofdverhuring (afgesloten tussen verhuurder en hoofdhuurder) en de onderverhuring (afgesloten tussen hoofdhuurder en onderhuurder) twee afzonderlijke, onafhankelijke en autonome contracten zijn (11), zodat er niet het minste juridisch verband bestaat tussen verhuurder en onderhuurder. Dit is trouwens slechts een toepassing van het beginsel van de betrekkelijkheid der contracten, vastgesteld in artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek.

Het is aan dit grondbeginsel dat de nieuwe wetgeving vooral, bij het regelen van het stelsel der onderverhuring, afbreuk heeft gedaan.

B. Handelshuurwetgeving.

10. De regeling van afstand en onderverhuring in de handelshuurwetgeving maakt het voorwerp uit van artikel 11 der wet van 30 april 1951. Het is hieraan dat de voornaamste wijzigingen gebracht werden. Ten einde de reeds ingewikkelde toestand zo klaar mogelijk uiteen te zetten, zullen ook de niet gewijzigde bepalingen aangehaald worden.

11. Eerste geval: artikel 11, I, al. 1. Dit artikel bepaalt dat in geval van afstand, slaande op de gezamenlijke rechten van de hoofdhuurder, de overnemer de rechtstreekse huurder wordt van de verhuurder.

Men veronderstelt hier dat de huurder zijn handelsfonds afstaat, bij voorbeeld verkoopt. Hij heeft dan ook geen belang meer voor de huur van het gebouw, en zal het huurcontract mee afstaan. Trouwens, het bezit van het handelsfonds zonder het desbetreffende huurcontract heeft klaarblijkelijk geen waarde.

In dit geval wordt de overnemer rechtstreeks huurder van de verhuurder, zodat hij de bescherming der wet dan ook rechtstreeks tegen deze laatste kan invoeren. De overnemer-huurder geniet van de verkregen of gevraagde huurnieuwung, of zal ze zelf kunnen aanvragen.

De vroegere huurder is voortaan uitgesloten uit de verhuuring, behalve het feit dat hij hoofdelijk gehouden blijft voor de verbintenissen der oorspronkelijke verhuuring (12).

Het juridisch mechanisme alzo door de wet ingesteld, alhoewel niet zeer klaar, doet denken aan een wettelijke novatio (13).

Op te merken dat deze wetsbepaling slechts toepasselijk is op een afstand die slaat op de gezamenlijke rechten van de hoofdhuurder.

12. Tweede geval: artikel 11, I, al. 2. Hier bepaalt de wetgever dat de volledige onderverhuuring, tegelijk met de afstand van het handelsfonds, gelijk staat met de afstand van de huurovereenkomst. Dit eveneens onveranderd gebleven beginsel voorziet het geval waarin de huurder, zoals hierboven, zijn fonds afstaat, maar het gebouw zelf enkel onderverhuurt.

Volgens de wil van partijen is de overnemer van het handelsfonds enkel onderhuurder van het gebouw; maar de wet vereenvoudigt hier de toestand door hem te beschouwen als de rechtstreekse huurder van de verhuurder. Dit tweede geval wordt dus door de wet gelijkgesteld met het eerste, en dezelfde beginselen dienen dan ook toegepast te worden.

13. Derde geval: artikel 11, II, al. 1 en 2. De wetgever stelt hier als beginsel dat in geval van « volledige of gedeeltelijke onderverhuuring die samen met huur van het handelsfonds geschiedt of tot de toestandbrenging van een handelsfonds aanleiding geeft, » de onderhuurder recht heeft op de hernieuwing van de onderhuur, indien en voor zover de hoofdhuurder zelf de hernieuwing van zijn contract verkrijgt en behoudens het recht op terugname van de hoofdhuurder tegen de onderhuurder en diens gebeurlijk recht op vergoeding (14).

De wet voorziet hier een reeks van toestanden, die ze alle wil beschermen. Vooreerst wordt, en dit is nieuw, ten opzichte van de toepassing der wet, de gedeeltelijke onderverhuuring gelijkgesteld met de gehele onderverhuuring (15). Daarnaast wordt er geen onderscheid meer gemaakt naargelang de onderverhuuring gebeurt te zamen met de verhuuring van het handelsfonds of naargelang de onderhuurder er zelf het fonds in opricht en uitbaat.

Het is dus voldoende dat bij voorbeeld een onderhuurder, die slechts een gedeelte van het gebouw huurt, daarin een handel opricht, opdat én hoofdverhuuring (natuurlijk enkel betreffende de commerciële onderverhuurde lokalen) én onderverhuuring in beginsel onder toepassing der wet zouden vallen onder voorbehoud natuurlijk van een gebeurlijk ver-

bod van gedeeltelijke onderverhuring of het gebrek aan toestemming van de eigenaar (16).

14. De onderhuurder heeft hier dan recht op hernieuwing, indien en voor zover de hoofdhuurder de hernieuwing van zijn contract verkrijgt, en in de veronderstelling dat deze laatste zich, tegen de onderhuurder, niet beroept op zijn recht van terugname.

Zulks stemt overeen met de hoger uiteengezette algemene beginselen (17): de onderverhuring is inderdaad niet tegenstelbaar aan de verhuurder, en de hoofdhuurder kan aan de onderhuurder niet meer rechten overmaken dan hij zelf heeft: heeft hij geen huurhernieuwing verkregen, dan heeft de onderhuurder er in beginsel evenmin recht op.

15. Maar artikel 11, II, al. 2 gaat thans verder. Het bepaalt dat *«het feit dat de hoofdhuurder de hernieuwing niet aanvraagt of dat zijn aanvraag verworpen wordt om redenen, die hem persoonlijk betreffen, geen afbreuk (doet) aan het recht van de onderhuurder op hernieuwing, op voorwaarde dat diens regelmatig aan de hoofdhuurder gerichte aanvraag op dezelfde dag in dezelfde vormen aan de verhuurder werd aangezegd. Indien de onderhuurder aan de verhuurder zijn aanvraag heeft laten kennen, bezorgt deze hem een afschrift van ieder aan de hoofdhuurder betekend stuk»*.

16. Deze bepaling is van toepassing telkens wanneer de persoonlijke handeling of toestand van de hoofdhuurder tot het verlies van zijn recht op huurhernieuwing of tot de verwerping zijner aanvraag heeft geleid (18): dan kent de wet aan de onderhuurder een recht op hernieuwing toe tegen de verhuurder.

Men dient daaruit af te leiden dat, wanneer de verhuurder, om de huurhernieuwing aan de hoofdhuurder te weigeren, zich beroept op een reden die uitsluitend van zijn eigen wil afhangt, de onderhuurder dan van dit artikel geen gebruik kan maken en niet tegen de verhuurder kan optreden in huurhernieuwing (19). Hij zou nochtans, wanneer de hoofdhuurder er zich van onthoudt zulksdanig motief zelf te betwisten (20), tegen de verhuurder dan de onrechtstreekse vordering van artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek kunnen instellen. De redenen, die men vroeger inriep tegen de toekenning van deze vordering aan de onderhuurder (21), kunnen ons inziens thans niet meer weehouden worden gezien de uitbreiding van het toepassingsgebied der wet tot de onderverhuring. Bij gebeurlijk bedrog kan de onderhuurder eveneens beroep doen op artikel 1167 van het Burgerlijk Wetboek.

Het is onverschillig, voor de toepassing van artikel 11, II, al. 2 der wet, of de door de hoofdhuurder gevraagde hernieuwing enkel verworpen werd door het antwoord van de verhuurder zonder verdere reactie van de hoofdhuurder, of dat ze geweigerd werd door een rechterlijke beslissing (22).

17. Opdat de onderhuurder zich echter op dit recht tegen de verhuurder zou kunnen beroepen, heeft de wetgever een vormvoorwaarde gesteld. De onderhuurder dient zijn aanvraag tot hernieuwing, gericht aan de hoofdhuurder, op dezelfde dag en in dezelfde vormen aan te zeggen aan de verhuurder. Hij zal dus, op dezelfde dag, een dubbel van het aangetekend schrijven of van het exploit, dan zijn aanvraag bevat, op dezelfde wijze overmaken aan de verhuurder (23).

Er dient opgemerkt dat deze aanzegging in hoofde van de onderhuurder geen verplichting uitmaakt. Doet

hij het niet, dan blijft hij recht hebben op de hernieuwing indien de hoofdhuurder deze verkrijgt, maar verliest natuurlijk de mogelijkheid ze rechtstreeks tegen de verhuurder in te roepen (24).

18. Welk is de juridische grondslag van het recht dat alsoo aan de onderhuurder tegen de verhuurder wordt toegekend?

Men zou niet kunnen zeggen dat de onderhuurder in de plaats gesteld wordt van de hoofdhuurder en diens rechten uitoefent, om reden dat in de veronderstelling, voorzien door artikel 11, II, al. 2, de hoofdhuurder juist vervallen is van zijn rechten, en er dus in zijn plaats niets uit te oefenen valt.

Klaarblijkelijk heeft de wetgever hier aan de onderhuurder een rechtstreekse vordering toegekend tegen de verhuurder (25). De onderhuurder oefent hier een eigen recht uit, namelijk de huurhernieuwing voor het gebouw dat hij huurt. In beginsel kan hij dit recht slechts inroepen tegen zijn eigen medecontractant, de hoofdhuurder. Thans kan hij echter dit recht, omisso medio, rechtstreeks tegen de verhuurder instellen. Het zijn de kenmerken van de rechtstreekse vordering (26).

De onderhuurder wordt in dit geval eveneens rechtstreeks huurder van de verhuurder.

19. Vierde geval: artikel 11, II, al. 3. De wetgever bepaalt hier dat *«zo de hoofdhuur door de schuld, op initiatief of met instemming van de hoofdhuurder»* ten einde loopt voor de vervaltijd van de huurovereenkomst, wordt de onderhuurder de rechtstreekse huurder van de verhuurder, *«tegen de in gemeen overleg te bepalen voorwaarden. Komt het tot geen overeenkomst, dan bepaalt de rechter, daartoe verzocht door de meest gerede partij, die voorwaarden naar billijkheid en past hij, wat de huurprijs betreft, het in artikel 19 bepaalde toe.»*

De oorspronkelijke tekst van dit artikel, dat eveneens dit geval voorzag, bepaalde dat de onderhuurder dan rechtstreeks huurder werd tegen de voorwaarden der hoofdverhuring.

Dit was, zoals professor De Page opmerkte (27), niet alleen juridisch onverklaarbaar, maar daarbij was het best mogelijk dat de bedingen van het hoofdcontract geenszins voor de oorspronkelijke onderhuurder geschikt zouden zijn, terwijl hij er nochtans door gehouden was. Dit is trouwens, rekening houdend met de nieuwe wetgeving, thans nog meer het geval. Inderdaad wordt nu ook de gedeeltelijke onderverhuring beschermd (28) en hoe zou een onderhuurder van een gedeelte van het gebouw, die door dit artikel rechtstreekse huurder kan worden, kunnen gehouden zijn door de bedingen van het hoofdcontract dat slaat op het gehele gebouw?

De wetgever heeft met deze opmerkingen rekening gehouden (29): de onderhuurder, die alsoo rechtstreekse huurder geworden is, bepaalt de huurvoorwaarden in gemeen overleg met de verhuurder, zoniet legt de meest gerede partij het geding voor aan de rechter.

20. Eindelijk blijft artikel 11, III, bepalen dat *«de oorspronkelijke huurder hoofdelijk onderworpen blijft aan al de uit de oorspronkelijke huurovereenkomst voortvloeiende verplichtingen»*.

Hieraan werd geen wijziging gebracht. Tijdens de voorbereidende werken werd enkel aangestipt dat deze bepaling ook van toepassing blijft wanneer, ingevolge artikel 11, II, al. 2 en 3, nieuwe huurvoorwaarden door partijen bedongen of door de rechter gesteld worden (30).

Het oorspronkelijke huurcontract blijft dus in die mate gevolgen voortbrengen. De verplichtingen van de gewezen hoofdhuurder houden echter op bij een gebeurlijke latere huurhernieuwing ⁽³¹⁾.

IV. De vraag tot huurhernieuwing.

21. Krachtens artikel 14, al. 1 der wet, dient de huurder die zijn recht op hernieuwing wil uitoefenen, zijn aanvraag aan de verhuurder te betekenen tussen de 18de en de 15de maand voor het einde van het contract, en hij dient er bij te voegen dat, zo de verhuurder niet in de een of andere zin antwoordt binnen de drie maanden van zijn aanvraag, hij geacht wordt in te stemmen met de voorgestelde hernieuwingsvoorwaarden. Stelt de verhuurder, binnen deze termijn andere voorwaarden, dan dient de huurder krachtens artikel 18 de betwisting binnen de 30 dagen aan de rechter voor te leggen, op straf van verval van zijn recht tot huurhernieuwing.

Deze beginselen werden sinds 1951 afzonderlijk op de hoofdhuur en de onderhuur toegepast. Ze blijven thans nog gedeeltelijk van kracht, maar voor wat betreft de bepalingen van artikel 18, werd door de wetgever klaarblijkelijk een ander systeem ingevoerd wanneer er een onderverhuring in het spel is.

22. Artikel 14 bevat inderdaad thans een tweede alinea, die luidt als volgt: *« bij gebreke van overeenkomst tussen partijen, dagvaardt de onderhuurder, die, om zijn rechten ten opzichte van de verhuurder te vrijwaren, als bepaald in artikel 11, II, lid 2, hem zijn aanvraag heeft aangezegd, de hoofdhuurder en de verhuurder binnen 30 dagen na het afwijzend antwoord van een van beiden, of, indien de ene of de andere niet geantwoord hebben, binnen de dertig dagen, die volgen op het verstrijken van de termijn van drie maanden. De verhuurder, die zijn houding ten opzichte van de huurder ⁽³²⁾ niet heeft bepaald, kan, in de loop van het geding, binnen de termijnen, die hem door de rechter worden toegestaan, zijn recht tot terugneming inroepen of de hernieuwing van andersluidende voorwaarden afhankelijk maken »*.

Deze wetsbepaling stelt verschillende zeer delicate problemen. Ze is daarbij in de Senaat het voorwerp geweest van nogal verwarde besprekingen ⁽³³⁾. De moeilijkheden spruiten namelijk voort uit het feit dat deze alinea dient overgebracht met de andere teksten daterend van 1951, hetgeen door de wetgever op zekere ogenblikken uit het oog verloren werd.

23. Vooreerst dient nagegaan te worden wanneer de onderhuurder zijn aanvraag tot huurhernieuwing geldig aan de verhuurder kan aanzeggen, kwestie die behandeld werd tijdens de besprekingen in de Senaat, ter gelegenheid van een amendement van de Heer Ronse ⁽³⁴⁾.

Wanneer de beide contracten, hoofd- en onderhuur, op hetzelfde ogenblik beginnen te lopen, en de perioden van aanvraag der huurhernieuwing (tussen de 18de en 15de maand voor het einde van elk contract) dezelfde zijn, is de toepassing van art. 14, al. 1 en 2 gemakkelijk, daar de onderhuurder noodzakelijk aan de verhuurder zijn aanvraag dient aan te zeggen binnen de termijn voorzien in het hoofdcontract, die hier dezelfde is als deze voorzien in de onderverhuring. Maar wanneer deze beide termijnen niet samenvallen, kan dan de aanvraag, door de onderhuurder gedaan aan de hoofdhuurder tussen de 18de en de 15de maand voor het einde der onderverhuring, geldig aangezegd worden aan de verhuurder, wanneer deze aanzegging, door

het verschil der termijnen buiten de 18de tot 15de maand voor het einde der hoofdverhuring valt?

24. De besprekingen gevoerd tijdens de voorbereidende werken brengen hier slechts weinig klaarheid.

Het amendement, voorgesteld door de heer Ronse, bestond er in aan de onderhuurder het recht te geven zich, tussen de 18de en de 15de maand voor het einde der hoofdhurovereenkomst, rechtstreeks tot de verhuurder te wenden, welke ook de periode weze van het onderhuurcontract dat hem het recht geeft om verlenging te vragen. De heer Derbaix vroeg daarvan de verwerping omdat hij van oordeel was dat de onderhuurder gewoonlijk slechts veel later zou te weten komen dat de hoofdhuurder geen hernieuwing had aangevraagd of was afgewezen. Hij meende dat het in tegenstrijd was met artikel 11, II, al. 2. Men dient dus daaruit af te leiden dat volgens de heer Derbaix de onderhuurder, van het ogenblik dat hij geldig zijn aanvraag aan de hoofdhuurder richt tussen de 18de en de 15de maand van de onderhuur, eveneens geldig op dat moment de betekening doet aan de verhuurder, zelfs indien deze betekening buiten de termijn van de 18de tot de 15de maand voor het einde van het hoofdcontract valt. Deze mening, gesteund op dergelijke motieven, druist echter in tegen de economie van artikel 14 al. 1 en 2. Het is inderdaad duidelijk dat ingevolge het vermeld al. 1 van artikel 14 de verhuurder slechts geldig kan aangesproken worden tussen de 18de en 15de maand van het hoofdcontract. En al. 2 van artikel 14 heeft daaraan geen uitzondering gebracht ten voordele van de onderverhuurder.

De heer Rolin, die eveneens tussenkwam verklaarde zich echter met de heer Derbaix niet accoord. Hij hield vooreerst staande dat de periode van aanvraag van huurhernieuwing van hoofd- en onderhuur gewoonlijk wel samenvallen, zodat de wet zeer terecht het « *plurimumque fit* » voorzien had. Zoniet, en in de veronderstelling dat de hoofdhuurder verzuimd had op te treden, verklaarde hij dat deze dan schadevergoeding zou moeten betalen aan de onderhuurder omdat deze laatste door de schuld van de hoofdhuurder, de verhuurder aansprekende buiten de termijnen, van zijn recht op huurhernieuwing vervallen was ⁽³⁵⁾.

25. Daar de wetgever geen afbreuk heeft gedaan aan artikel 14 al. 1 dient volgens onze mening de verhuurder, zowel door de hoofdhuurder als rechtstreeks door de onderhuurder, aangesproken te worden tussen de 18de en de 15de maand voor het einde van het hoofdcontract, en is iedere betekening of aanzegging bevattende een vraag tot huurhernieuwing, ongeldig wanneer ze buiten deze termijn valt. Dit blijkt trouwens duidelijk uit artikel 2 der wet van 29 juni 1955, dat de overgangsbepalingen bevat, en waarin uitdrukkelijk de termijnen gesteld in artikel 14 aangehaald worden.

Wanneer nu het einde der beide contracten niet samenvalt, kan wellicht de oplossing van deze toestand gezocht worden met behulp van artikel 3 al. 1 en 2 der wet ⁽³⁶⁾. Ingevolge die bepalingen mag immers de duur van de huurovereenkomst niet korter zijn dan 9 jaar. En deze regel geldt ook voor onderverhuringen, zonder dat zij kunnen gesloten worden voor een langere duur dan deze van de hoofdhuur.

Ofwel eindigt de onderhuur voor de hoofdhuur. De onderhuurder vraagt dan de hernieuwing aan de hoofdhuurder alleen. Deze hernieuwing zal beperkt worden tot de duur der nog te lopen hoofdhuur, en dan kan de onderhuurder zich later tot beiden wenden.

Ofwel eindigt de onderhuur na de hoofdhuur. Vooreerst echter heeft de hoofdhuurder de macht niet van voor langer te verhuren dan hij zelf recht heeft. Daarbij is zulks ongeldig en wordt de duur der onderverhuuring, ingevolge artikel 3 al. 2 der wet, ingekort tot deze van de hoofdhuur. De onderhuurder kan zich hier eveneens tot beiden wenden (37).

26. Daarnaast dient nagegaan te worden welke de termijnen van dagvaarding zijn opgelegd aan de onderhuurder bij een gebeurlijke betwisting of weigering zijner aanvraag.

Artikel 14 al. 2 voorziet dat wanneer een van beide partijen, t.t.z. de verhuurder of hoofdhuurder, afwijzend antwoordt, de onderhuurder dan beiden dient te dagvaarden binnen de 30 dagen van het afwijzend antwoord. Dit artikel dient toegepast van zodra een partij weigerend antwoordt, onverschillig of de andere nog niet geantwoord heeft, of aanvaard of andere voorwaarden gesteld heeft (38). Het dient eveneens toegepast, a fortiori, wanneer beiden weigerend antwoorden, maar de termijn van 30 dagen loopt vanaf het eerste weigerend antwoord. Het weigerend antwoord van de verhuurder tot de onderhuurder is natuurlijk het afschrift van diens reactie op de vraag van de hoofdhuurder, dat hij krachtens artikel 11, II, al. 2 aan de onderhuurder moet mededelen.

Wanneer de dagvaarding door de onderhuurder ingeleid wordt, ten gevolge van een negatief antwoord van de verhuurder voor dat de termijn van drie maand aan de hoofdhuurder gesteld om te antwoorden verlopen is, doet zulks afbreuk aan het vermoeden van aanvaarding, dat de onderhuurder krachtens artikel 14 al. 1 kan leggen in dit gebrek aan reactie te zijnen opzichte vanwege de hoofdhuurder. Daar de betwisting reeds voor de rechter gebracht is, heeft een antwoord desaan gaande volgens de procedure van artikel 14 al. 1 geen zin mer. Maar is de termijn van 3 maand verlopen voor de dagvaarding, dan kan de onderhuurder zich natuurlijk op de verkregen stilzwijgende instemming van de hoofdhuurder beroepen.

27. Wanneer of de verhuurder of de hoofdhuurder, zo gaat artikel 14 al. 2 verder, niet geantwoord hebben tijdens de periode van drie maand, dan dagvaardt de onderhuurder beiden binnen de dertig dagen volgend op het einde der periode van drie maand.

Dit artikel wordt toegepast van zodra een van beiden niet antwoordt binnen de drie maanden, welke ook de houding weze van de andere (die kan aanvaarden, of andere voorwaarden stellen), behalve wanneer deze zou weigeren: dan valt men in het eerste geval (39). Het wordt eveneens toegepast, a fortiori, wanneer beiden niet antwoorden.

28. Wanneer echter verhuurder en hoofdhuurder, hetgeen trouwens meestal gebeurt, bevestigend antwoorden op de aanvraag, maar andere voorwaarden stellen: binnen welke termijn dient de onderhuurder dan te dagvaarden?

Deze onderstelling is niet voorzien in de wet, en artikel 14 al. 2 rept in alle geval geen woord over een gebeurlijk bevestigend antwoord mits andere voorwaarden.

In de voorbereidende werken vindt men nochtans desaan gaande een verklaring van de heer Derbaix die, sprekende over de hypothese aangaande het gebrek aan antwoord (40), zegt dat «deze laatste» regeling zou eveneens van toepassing moeten zijn

» wanneer in het antwoord uitstel gevraagd wordt of » voorwaarden gesteld worden » (41). Een dergelijke interpretatie van artikel 14 al. 2 kan echter volgens onze mening niet weerhouden worden, omdat ze valt binnen de bewoordingen van het artikel en verplichtingen oplegt aan de onderhuurder die klaarblijkelijk door de wet niet voorzien zijn (42) (43).

Evenmin zou men in dit geval kunnen beroep doen op artikel 18 der wet, volgens hetwelk de huurder binnen de 30 dagen van het antwoord, dat andere voorwaarden stelt, de zaak voor de rechtbank dient te brengen. De economie van artikels 11, II, al. 2 en artikel 14, al. 2, die de onderverhuuring regelen, is inderdaad onverenigbaar met de toepassing van artikel 18. Indien men immers deze laatste bepaling zou toepassen, zou de onderhuurder, die een antwoord bevattend andere voorwaarden van zijn hoofdhuurder ontvangt (44), deze onmiddellijk binnen de 30 dagen er van moeten dagvaarden dan wanneer later kan blijken dat de verhuurder niet antwoordt, of een negatief antwoord geeft, hetgeen dan valt in de bewoordingen van artikel 14, al. 2. Uit dit laatste artikel kan men trouwens afleiden dat de onderhuurder gerechtigd is, wanneer een der beide partijen antwoordt en de andere niet, het einde van de termijn van drie maand af te wachten, hetgeen in alle geval tegen artikel 18 indruist wanneer de hoofdhuurder geantwoord heeft.

29. Volgens onze mening heeft, in het geval van een positief antwoord met andere voorwaarden uitgaande van beide andere partijen, de onderhuurder het recht hoofdhuurder en verhuurder in huurhernieuwing te dagvaarden zonder aan een termijn gebonden te zijn en zonder ze beiden te zamen te moeten dagvaarden. Normaal gezien zal hij zelfs de hoofdhuurder eerst alleen dagvaarden, en enkel de verhuurder zo later de hoofdhuurder verzaakt aan de huurhernieuwing (45) of ze om een andere reden verliest.

Van af het ogenblik dus dat de onderhuurder de aanzegging van artikel 11, II, al. 2 aan de verhuurder heeft gedaan, sluit zulks de toepassing uit van artikel 18 der wet. Men zou hiertegen niet kunnen opwerpen dat bij een principiële bevestigend antwoord van de verhuurder en hoofdhuurder deze laatste niet uitgeschakeld wordt, zodat er geen kwestie is van instelling van enig rechtstreeks recht door de onderhuurder tegen de verhuurder, en artikel 18 derhalve van toepassing zou zijn. De opwerping kan echter niet weerhouden worden. Vooreerst is zulks niet zeker bij het begin der procedure (46) en daarbij gaat het hier enkel over een kwestie van termijnen.

Maar artikel 18 blijft van toepassing op de verhoudingen tussen hoofdhuurder en verhuurder, en op alle verhoudingen wanneer de onderhuurder de aanzegging, voorzien door artikel 11, II, al. 2 der wet, niet of niet geldig gedaan heeft (74).

30. Eindelijk bepaalt artikel 14, al. 2 in fine dat de verhuurder, die ten opzichte van de onderhuurder (48) zijn houding niet heeft bepaald, in de loop van het geding, binnen de termijn hem toegestaan door de rechter, zijn recht tot terugneming kan invoeren of andere voorwaarden kan stellen voor de hernieuwing.

Het antwoord, dat de verhuurder aan de onderhuurder moet overmaken krachtens artikel 11, II, al. 2 der wet, is inderdaad slechts een afschrift van dat gericht aan de hoofdhuurder, hetgeen niet impliceert dat hij noodzakelijk dezelfde voorwaarden zou stellen indien de onderhuurder rechtstreeks van hem zou huren.

31. Tijdens de besprekingen in de Senaat heeft men

zeer breedvoerig uitgeweid over de veronderstelling waarin de hoofdhuurder het goed zou aankopen en alzo rechtstreeks verhuurder worden van de oorspronkelijke onderhuurder. Wanneer dit gebeurt tijdens de periode van aanvraag is het zeker, zoals werd verklaard tijdens de voorbereidende werkzaamheden, dat de onderverhuurder de procedure voorzien voor onderhuur kan blijven voortzetten, daar de vermenigving der hoedanigheden van verhuurder en hoofdhuurder in één persoon aan hem niet kan schaden (49).

V. De uitwinningsvergoeding.

32. Het nieuw artikel 25, 3° der wet bepaalt thans dat : « *de vergoeding bedraagt drie jaar huur eventueel » vermeerderd met een som, die voor de algehele vergoeding van het berokkende nadeel volstaat, wanneer de verhuurder, zonder van een gewichtige reden » te doen blijken, binnen zes maanden en in de loop » van ten minste twee jaar het voornemen niet ten » uitvoer legt met het oog waarop hij het goed tegen » de huurder heeft kunnen uitwinnen. Die vergoeding » is evenwel niet verschuldigd indien de verhuurder » aan het onroerend goed een bestemming geeft die » hem de terugnemning mogelijk maakte zonder vergoeding of mits een vergoeding gelijk aan of lager » aan de vergoeding, die hij heeft moeten dragen ».*

Vroeger bedroeg in dit geval de vergoeding slechts twee jaar huurprijs. Daar echter de uitwinningsvergoeding bij niet-gemotiveerde weigering drie jaar huurprijs bedroeg, hadden toen de verhuurders die hernieuwing weigerden zonder reden, er belang bij een gesimuleerde reden in te roepen en niet uit te voeren, daar ze in dit geval toch slechts twee jaar huurprijs betaalden. Deze mogelijkheid wordt hun echter door het besproken wetsartikel ontnomen.

Anderzijds werd er echter ten gunste van de verhuurder een tegemoetkoming gedaan door voortaan rekening te houden met het doel waarvoor hij het gebouw aanwendt, ten opzichte van het bedrag der uitwinningsvergoeding, zelfs indien hij het oorspronkelijk ingeroepen motief niet verwezenlijkt. Maar deze latere bestemming kan niet leiden tot een gebeurlijke eis in terugvordering der vergoeding betaald ingevolge de ingeroepen bestemming.

33. Het nieuw artikel 25, 6° bepaalt : « *de uitwinningsvergoeding bedraagt drie jaar huur, eventueel » vermeerderd, met de som, die voor de algehele vergoeding van het berokkend nadeel volstaat, indien » de verhuurder of de nieuwe huurder voor het » strijken van een termijn van twee jaar, een gelijk- » aardige handel opent zonder hiervan aan de uit- » tredende huurder, ten tijde van diens uitwinning, » kennis te hebben gegeven. De verhuurder en de » derde nieuwe huurder zijn hoofdelijk tot die » vergoeding verplicht ».*

Deze wijziging is ingegeven door dezelfde motieven als hierboven en stemt er mede overeen.

34. In artikel 25 der wet werd een nieuw 9° lid ingevoegd, dat luidt als volgt : « *ingeval van handels- » onderverhuuring kan de rechter de vergoeding ver- » delen tussen de hoofdhuurder en de onderhuurder ».*

Uit de voorbereidende werken (50) blijkt dat de wetgever hier de gebeurlijkheid voor ogen genomen heeft waarin het handelsfonds onverdeeld eigendom zou zijn van hoofd- en onderhuurder. Wanneer de verhuurder dan de huurhernieuwing weigert, kan de rechter beslissen de uitwinningsvergoeding te ver-

delen tussen de beide andere partijen. Deze verdeling is echter geenszins een verplichting voor de rechter.

Wanneer echter is het handelsfonds onverdeeld eigendom van hoofd- en onderhuurder ? Dit is een feitelijke kwestie, wier bepaling zeer delikaat is. In de voorbereidende werken der wet (51) heeft men als voorbeelden er van aangehaald het geval waarin de materiële uitrusting gedaan wordt door de hoofdhuurder en de uitbating door de onderhuurder, alsook het geval van het fonds waarin alleenverkoop van merkartikelen of bijzondere bieren van de hoofdhuurder gebeurt.

Men mag echter, volgens onze mening, de rol van deze elementen niet overdrijven. Het handelsfonds krijgt immers slechts zijn werkelijke handelswaarde door de cliënte, die verworven wordt en behouden blijft door de arbeid van de handelaar-onderhuurder, en die verloren gaat wanneer diens uitbating ophoudt. Het is de handelsactiviteit, de uitbating van de handelaar die op de voorgrond staat en die het doorslaggevend element vormt voor het verwerven der cliënte, uiteindelijke waarde van het fonds (52), en de hoofdhuurder kan enkel op een gebeurlijke verdeling der uitwinningsvergoeding aanspraak maken wanneer hij bewijst daaraan actief mede te werken.

Ook indien omtrent de eigendom van het handelsfonds in het huurcontract zekere bedingen door partijen zouden vermeld zijn, zal de rechter nog steeds zeer omzichtig te werk gaan, daar gebeurlijke vergissingen, verkeerde terminologie en vooral het doel van een der partijen alzo de wet te omzeilen niet uitgesloten zijn.

35. De bewoordingen van artikel 25, al. 9 voorzien enkel de gebeurlijke verdeling der vergoeding bij onverdeeld eigendom van het fonds tussen hoofd- en onderhuurder. Zou men deze bepaling analogisch kunnen uitbreiden tot de betrekkingen tussen verhuurder en huurder, wanneer deze samen onverdeeld eigenaars van het fonds zijn (53) ? Zekere verklaringen gedaan tijdens de voorbereidende werken schijnen daarop te wijzen (54), zodat men kan staande houden dat de wetgever in artikel 25, al. 9 enkel het « *plerumque fit* » voorzien heeft, en deze bepaling derhalve voor een uitbreidende interpretatie vatbaar is.

36. Deze wetsbepaling dient eveneens toegepast, wanneer hoofd- en onderhuurder beide een verschillende handel uithaten, en ze dus beide een handelsfonds hebben (55). Het spreekt inderdaad van zelf dat men in dit geval aan de verhuurder geen twee uitwinningsvergoedingen kan opleggen, daar hij slechts één huurcontract afsloot, terwijl men evenmin aan de hoofdhuurder het betalen ener vergoeding aan de onderhuurder kan opleggen wanneer het de verhuurder is die aan beiden de verlenging ontnemt.

37. Deze nieuwe wetsbepaling kent niet alleen opnieuw een ongekende macht toe aan de rechter, maar is voorzeker de tweede uitzondering op het beginsel van de betrekkelijkheid der contracten : de rechter zal inderdaad vaststellen hoeveel de verhuurder dient te betalen aan de onderhuurder wegens de weigering van verlenging van een contract dat hij met hem nooit gesloten heeft (57).

VI. Bijkomende wijziging nopens de duurtijd.

38. In artikel 3, alinea's 3 en 5 der wet, werden de woorden « *het derde en het zesde jaar* » telkens vervangen door « *iedere driejarige termijn* » (58).

Het is een eenvoudige vormverandering, waarvan

nochtans het gevolg is dat, bij verhueringen afgesloten voor méér dan 9 jaar, de faculteit van opzeg om de drie jaar, die door deze alinea's voorzien wordt, thans elke drie jaar kan uitgeoefend worden tot het einde der verhuering, terwijl men vroeger kon staande houden dat zulks enkel mogelijk was het derde en het zesde jaar.

VII. Overgangsbepalingen.

39. Krachtens artikel 2 der wet van 29 juni 1955 is deze wet *« van toepassing op de lopende handels- » huurovereenkomsten en de thans aanhangige zaken. » De huurder en de onderhuurder, die, met toepassing » van de in het eerste artikel, 1°, 3° en 4°, opgenomen » nieuwe bepalingen, huurhernieuwing wenssen te ver- » krijgen, moeten ingeval de bij artikel 14 van de » afdeling II bis, van het hoofdstuk II, boek III, titel » VIII van het Burgerlijk Wetboek, gestelde termijnen » verstreken zijn en behoudens eindvonnis waarbij de » hernieuwing van de huur wordt geweigerd hun aan- » vraag aan de verhuurder of aan de hoofdhuurder » betekenen en ze, in voorkomend geval, aan de ver- » huurder aanzeggen binnen drie maanden na de in- » werkingtreding van deze wet. De bepalingen van dit » artikel schaden de rechten niet, die een derde zou » bewijzen verkregen te hebben voor 23 februari 1954 ».*

40. Eerste geval: Toepassing op de lopende huurcontracten. Alhoewel de nieuwe wet geen verklarend karakter heeft (59), werd ze toch van toepassing gemaakt op de lopende huurcontracten.

Tijdens de voorbereidende werkzaamheden werd verklaard dat hierdoor dient verstaan deze contracten die door de nieuwe bepalingen een handelskarakter (in de zin der wet) verkrijgen (60). Dit is ook logisch. De nieuwe wet kan inderdaad niet toelaten dat huurders of onderhuurders, die reeds door de bepalingen der wet van 1951 onder de toepassing der wet vielen, maar verzuimd hebben een aanvraag te doen of een onregelmatige aanvraag deden, van de nieuwe bepalingen gebruik zouden maken.

Maar de ratio legis van deze tekst duidt eveneens aan dat deze beperkte interpretatie slechts geldt voor de aanvraag der huurhernieuwing toegekend door de nieuwe wet. De wijzigingen betreffende de uitwinnings-vergoeding en de opzeg bij ieder triënnat zijn blijkbaar op alle contracten van toepassing.

41. Hoe zal, op de lopende huurcontracten, toepassing worden gemaakt van de nieuwe beginselen betreffende de huurhernieuwing?

De wet kent aan de onderhuurders en hoofdhuurders, wier contract door de nieuwe bepalingen onder haar toepassing valt, en wier termijnen om de huurhernieuwing te vragen verstreken zijn, een nieuwe termijn toe van drie maand om de aanvraag te doen, te rekenen van de inwerking treding der wet. Daar de wet bekendgemaakt is in het Staatsblad van 30 juni 1955, treedt ze in werking op 10 juli 1955 (61). De bedoelde termijn liep dus van 10 juli 1955 tot 9 oktober 1955 (62), en gedurende deze tijdsperiode konden de onder- en hoofdhuurders dus, in beginsel opnieuw hun aanvraag tot huurhernieuwing indienen.

42. Nochtans zijn er zekere toestanden die, ondanks het feit dat de huurders de hoger gestelde voorwaarden kunnen inroepen, toch een nieuwe aanvraag tot huurhernieuwing beletten.

Vooreerst het feit dat er vroeger tussen partijen een eindvonnis geveld is, dat kracht van gewijsde heeft

verkregen t.t.z. een vonnis waartegen geen verhaalmiddel meer bestaat.

Wanneer nu echter slechts tegen een partij, bv. tegen de hoofdhuurder, dergelijk vonnis bestaat, menen wij dat dit geen afbreuk doet aan het recht van de onderhuurder om in eigen naam de wet in te roepen en de aanvraag te doen. De huurhernieuwing is immers in zijnen hoofde een rechtstreeks recht (63), en het eindvonnis tussen hoofdhuurder en verhuurder is aan de onderhuurder niet tegenstelbaar (64). Het andere geval, namelijk dat de onderhuurder alleen zou opgetreden zijn, was vroeger onmogelijk, gezien het gemis aan rechtsbetrekking tussen verhuurder en onderhuurder (65).

43. Met deze reden van niet-ontvankelijkheid der aanvraag tot huurhernieuwing dient gelijkgesteld de toestand waarin de onderhuurder of hoofdhuurder het gehuurde goed reeds verlaten heeft, het weze ingevolge ener gerechtelijke beslissing of niet (66).

44. Eindelijk wordt de kwestieuze aanvraag tot hernieuwing eveneens verhinderd wanneer een derde bewijst rechten te hebben verkregen op het betwiste goed vóór 23 februari 1954. Dit is de datum waarop het eerste verslag van de heer Derbaix in de Senaat werd neergelegd en waarin de thans bestaande nieuwe wetgeving in haar leidende beginselen werd uiteengezet. De wetgever vermoedt dat de rechten, die daarna op het goed aan derden door de verhuurder verleend zijn geworden, diens inzicht laten blijken om aan de nieuwe wet te ontsnappen. Derhalve wordt er dan met deze later verkregen rechten geen rekening gehouden.

45. Opdat men echter met rechten door derden op het goed verkregen vóór 23 februari 1954 rekening zou dienen te houden, moeten deze aan de twee volgende voorwaarden voldoen.

Vooreerst dienen deze rechten vaste datum te hebben volgens artikel 1328 van het Burgerlijk Wetboek, daar ze anders aan de huurders niet tegenstelbaar zijn en het gebeurlijk bedrog toch niet uitgesloten is (67).

Daarbij kan men met deze aan een derde verleende rechten enkel rekening houden wanneer de verhuurder kan bewijzen dat hij, tegen de datum dat hij ze verleende, de vrije beschikking kon hebben over het goed, dat er het voorwerp van is, ingevolge de toenmalig geldende wetsbepalingen van 30 april 1951. Zoniet immers zou de huurder ook zonder wetsverandering geen rekening hebben dienen te houden van deze verleende rechten.

Zou men daarbij nog kunnen eisen dat de verhuurder, op het ogenblik dat hij deze rechten aan een derde verleende, daadwerkelijk de vrije beschikking over het gebouw zou verworven hebben ingevolge een rechterlijke beslissing tegen de datum waarop de verleende rechten zouden van kracht worden. Wellicht niet, want zulks zou er praktisch op neerkomen te vereisen dat er een definitief vonnis zou bestaan of de huurder met de eis van de verhuurder zou ingestemd hebben, hetgeen elke betekenis en draagwijdte aan het besproken alinea 3 van artikel 2 der nieuwe wet zou ontnemen (68).

Het is evenmin vereist dat de derde die alzo rechten regelmatig verkregen heeft, in het hangend geding tussen verhuurder en huurders zou tussenkomen. Het bewijs zijner verkregen rechten is voldoende (69).

46. Tweede geval: de nieuwe wet is eveneens van toepassing op de hangende zaken. In de Senaat heeft

men zelfs vooruit gezet dat de wet vlug moest gestemd worden, omdat vele rechtbanken op haar verschijning wachtten om ze onmiddellijk te kunnen toepassen (70).

Daar de toekenning der huurhernieuwing ingevolge de nieuwe wetsbepalingen echter een procedure vereist tussen de partijen, ziet men niet goed in hoe de rechtbanken in thans reeds in beraad gehouden zaken met deze rechtsregels zouden rekening kunnen houden, tenzij wellicht door de weigering gesteund op de oude thans gewijzigde wetsbepalingen ongeldig te verklaren en op dit punt een heropening der debatten te bevelen. De partijen zullen zich dan voor de rechtbank over de nieuw ingestelde procedure komen verklaren.

47. De nieuwe wet kan echter niet voor de eerste maal ingeroepen worden voor het Hof van Verbreking, noch in de thans hangende zaken voor het Hof, noch in een voorziening in verbreking die ingeleid zou worden tegen een vonnis uitgesproken onder toepassing der beginselen van de wet van 30 april 1951 (71).

De reden daarvan is klaarblijkelijk dat het Hof anders noodzakelijk de grond zelf der zaak zou moeten aanraken en deze opnieuw beoordelen, hetgeen buiten zijn bevoegdheid valt.

Deze onmogelijkheid de nieuwe wet voor de eerste maal in verbreking in te roepen doet echter niets af aan de mogelijkheid voor de huurders de vereiste betekeningen van artikelen 11, II, alinea 2 en 14, alinea 2 der wet te doen, en ondanks de ingeleide voorziening tegen een vroegere beslissing, een nieuwe procedure ten gronde te beginnen (72).

A. HOUTEKIER

Advocaat,

Assistent aan de

Universiteit te Brussel.

- (1) Verbr. 30 april 1953, Pas. 1953, I, 669 en 672.
- (2) Verslag van dhr Humblot, Parl. Doc., Kamer Volksvertegenwoordigers, 1950-51, n° 124, p. 7.
- (3) Wetsvoorstel, Parl. Hand., Sen., 1953-54, n° 48, p. 1; Eerste verslag van dhr Derbaix, Parl. Hand., Sen., 1953-54, n° 240, p. 1; Verslag van dhr Rombaut, Parl. Hand., Kamer Volksvert., buitengewone zitt. 1954, n° 97-4, p. 1; Tweede verslag van dhr Derbaix, Parl. Hand., Sen., 1954-55, n° 248, p. 1.
- (4) De cursief gedrukte gedeelten der aangehaalde wetteksten zijn de veranderingen aangebracht door de wet van 29 juni 1955.
- (5) De eerste wijziging «vallen onder toepassing...» vervangt de vroegere woorden «onder handelshuurovereenkomsten verstaat men...». Ze is een loutere vormwijziging.
- (6) Cfr. infra, n° 6.
- (7) Verslag Rombaut, p. 3; Tweede verslag Derbaix, p. 2.
- (8) Verslag Rombaut, p. 3.
- (9) Verslag Rombaut, p. 7.
- (10) Een amendement van dhr Ronse, er toe strekkende ook in die gevallen het verbod van onderhuur of afstand uit te schakelen, werd verworpen (Parl. Hand. Sen., 1954-55, p. 1366, 2° col.).
- (11) Cfr. De Page, Droit civil, t. IV, n° 731.
- (12) Artikel 11, III der wet, zie infra n° 20.
- (13) Cfr. De Page, Compl. au t. IV, n° 790, D.
- (14) Toepassing van artikelen 16 en 25 der wet.
- (15) Eerste verslag Derbaix, blz. 4.
- (16) Zie supra, n° 5 en 8.
- (17) Zie supra, n° 9.
- (18) Het verslag Rombaut, p. 6, noot 12, geeft hiervan voldoende voorbeelden: «onregelmatige of laatijdig ingediende aanvraag tot huurhernieuwing (artikel 14), zware tekortkomingen aan zijn verplichtingen als huurder (artikel 16, I, 4°), afwezigheid van wettig belang (artikel 16, I, 4°) laatste lid en artikel 18), afstand der vraag tot hernieuwing (artikel 20)». Men kan aan deze opsomming bij voorbeeld nog toevoegen: de weigering van de huurder een aanbod te doen als een meerbiedende derde (artikel 16, I, 5°).
- (19) Deze gevallen zijn: zelfbetrekking van het goed (artikel 16, 1°), geen handelsbestemming (artikel 16, I, 2°), heropbouw (artikel 16, I, 3°) en de onvoorwaardelijke weigering (artikel 16, IV).
- (20) Alhoewel in beginsel moeilijk voor betwisting vatbaar, is dit nochtans mogelijk: b.v. te weten of de verhuurder werkelijk een heropbouw voorheeft (artikel 16, I, 3°).
- (21) Chronique de jurisprudence, J.T., 1953, p. 291, n° 44.
- (22) Verslag Rombaut, p. 6.
- (23) Voor de procedure dezer betekening, zie infra, n° 22 en volgd.
- (24) Cfr. Paternostre, Baux commerciaux et protection

du fonds de commerce, Commentaire de la loi du 29 juin 1955, n° 15.

(25) Zich er toe beperken deze toestand te herleiden tot de tegenstelbaarheid van de aanvraag van de onderhuurder aan de verhuurder (cfr. Paternostre, op. cit., n° 11) is ons inziens onvoldoende, daar dit het recht niet uitlegt dat de onderhuurder heeft om met de verhuurder een contract op basis der wet af te sluiten.

(26) Cfr. De Page, Droit civil, t. II, n° 716 en 724. Deze interpretatie stemt overeen met zekere verklaringen in de voorbereidende werken: verslag Rombaut, p. 6: Parl. Hand., Sen., 1954-55, p. 1367, 2° col.

(27) De Page, Compl. au t. IV, n° 790, E, p. 196.

(28) Zie supra, n° 13.

(29) Parl. Doc., Kamer, buit. zitt., 1954, n° 97-2.

(30) Tweede Verslag Derbaix, p. 4 in fine.

(31) De Page, compl. au t. IV, n° 790, B.

(32) De Franse tekst luidt: «le bailleur qui n'a pas pris attitude à l'égard du sous-locataire...» Men dient ook in de Nederlandse tekst onderhuurder te lezen in plaats van huurder.

(33) Parl. Hand., Sen., 1954-55, p. 1362 en vlgd.

(34) Parl. Hand., Sen. 1954-55, p. 1367 en 1368.

(35) Het einde der verklaring van dhr Rolin spreekt echter zijn eerste uiteenzetting enigszins tegen. Hij zegt inderdaad dat ook in deze uitzonderlijke toestand de onderhuurder zich tegen de weigering van de hoofdhuurder zal beschermen door hem zijn aanvraag te betekenen. Men ziet echter niet goed in hoe, daar zijn vraag buiten de termijnen der hoofdhuur valt en dus ongeldig is.

(36) Cfr. W. Paternostre, op. cit., n° 15, nota 2.

(37) Indien nu de onderhuurder niet wist dat de hoofdhuur vroeger eindigde dan zijn onderhuur en hij zo buiten de termijnen komt? Zijn recht op hernieuwing heeft hij alzo verloren, maar hier stelt zich natuurlijk de kwestie van de verantwoordelijkheid van de hoofdhuurder.

(38) Tweede verslag Derbaix, p. 5.

(39) Cfr. supra, n° 26.

(40) Cfr. supra, n° 27.

(41) Tweede verslag Derbaix, p. 5.

(42) Contra: W. Paternostre, op. cit., n° 18, die deze mening van dhr Derbaix aanhaalt en bijtreedt.

(43) De mening van dhr Derbaix kan enkel weerhouden worden wanneer in het antwoord uitstel gevraagd wordt, maar om een andere reden. Artikel 14, al. 1, voorziet slechts als antwoord: gemotiveerde weigering, beding van andere voorwaarden of aanbod van een derde. Als antwoord een vraag tot uitstel geven is dus geen geldig antwoord, hetgeen gelijk staat met gebrek aan antwoord: vandaar dan de procedure voorzien supra n° 27.

(44) Niets verhindert dat deze hem reeds zou antwoorden voor hij zelf de reactie van de verhuurder kent, en hij dient dit zelfs te doen wanneer de verhuurder verzuimt te antwoorden.

(45) Toepassing van art. 20 der wet.

(46) De hoofdhuurder kan art. 20 der wet invoeren.

(47) Deze aanzegging is immers niet verplichtend: cfr. supra, n° 17.

(48) Cfr. supra, n° 22, nota 32.

(49) Parl. Hand. Sen. 1954-55, p. 1365 en 1366; Paternostre, op. cit., n° 39.

(50) Parl. Hand., Sen., 1953-54 n° 48, p. 2; eerste verslag Derbaix, p. 5; verslag Rombaut, p. 8.

(51) Parl. Hand., Sen., 1953-54, n° 48, p. 2; Parl. Hand. Sen., 1953-54, p. 1137, 2° col.

(52) Dit is eveneens de mening van het Hof van Verbreking zoals blijkt uit zijn arrest van 4 februari 1954, Pas. 1954, I, 448: «Le fonds de commerce est un ensemble de choses conçues comme instrument d'une activité commerciale et non point divers éléments réunis distinctement et en cet ensemble, et le seul élément qui s'y retrouve tous jours nécessairement est cet élément immatériel, l'achalandage ou l'aptitude du fonds à avoir des clients, qui est inséparable des autres éléments.» (motieven).

(53) Op te merken valt dat wanneer de verhuurder alleen eigenaar is van het fonds, de toestand dan geregeld wordt door artikel 25 in fine der wet.

(54) Zo verklaarde dhr Derbaix, sprekende over de noodzakelijkheid van deze nieuwe alinea: «Rien n'est prévu non plus dans le cas où le fonds de commerce est la propriété indivise du bailleur, d'une part, et du locataire, d'autre part.» (Parl. Hand., Sen., 1953-54, p. 1136, 1° col.)

(55) Cfr. W. Paternostre, op. cit., n° 25.

(56) En wanneer de verhuurder voor deze weigering een reden ingeroepen heeft, die niet persoonlijk de hoofdhuurder betreft heeft de onderverhuurder zelfs geen rechtstreeks recht op verlenging tegen de verhuurder (cfr. supra, n° 16). Toch is art. 25, al. 9 algemeen en zal ook in dit geval de rechter zeggen wat dient uitbetaald aan de onderhuurder.

(57) Triënnat, in de Franse tekst.

(58) Tweede verslag Derbaix, p. 8.

(59) Tweede verslag Derbaix, p. 7: «Ten overstaan van de door de kamer aangenomen tekst dient dus te worden onderstreept dat onder lopende huurovereenkomsten dienen te worden verstaan de lopende huurovereenkomsten waar aan de nieuwe bepalingen van de wet een handelskarakter zullen toekennen.»

(60) Wet van 18 april 1898, art. 4.

(61) Art. 1033, 1° wetboek burgerl. rechtspl.

(62) Cfr. supra, n° 18.

(63) Art. 1351 B.W.B. nopens de betrekkelijkheid van het gezag van gewijsde. Daarbij is de aanvraag van de hoofdhuurder, bij veronderstelling, verworpen om een reden die hem persoonlijk betreft, nl. het feit dat hij noch eigenaar noch huurder was van het handelsfonds.

(64) Cfr., supra, n° 8.

(65) Eerste verslag Derbaix, p. 6.

(67) Namelijk door anti-datering.

(68) Een voorbeeld zal dit verduidelijken. Onderstellen we een handelshuurovereenkomst, eindigend in december 1955 en, waar de onderhuurder eigenaar is van het handelsfonds. Ingevolge de wet van 30 april 1951 is er van geen hernieuwing sprake. Voor 23 februari 1954 verleent de verhuurder aan een derde een huurcontract dat begint op 1 januari 1956. Dit contract verhindert een aanvraag van de huidige hoofd- en onderhuurder op grond der nieuwe wet, daar de verhuurder zich steunend op de beginselen van de wet van 1951, kan bewijzen dat op einde december 1955 zijn huis vrij was. En het is geenszins vereist dat hier reeds een vonnis zou tussengekomen zijn in het voordeel van de verhuurder.

(69) Tweede verslag Derbaix, p. 8.

(70) Verklaring van dhr Rollin: «Nous sommes actuellement le 9 juin ... nous courons le risque que ce projet

» ne soit voté que dans les derniers jours de juin. Or à cette époque, la plupart des tribunaux et des cours auront prononcé leurs arrêts en matière de baux commerciaux». (Parl. Hand. Sen., 1954-55, p. 1363, 1e col.).

(71) Deze principen werden herhaalde malen uitdrukkelijk bevestigd tijdens de voorbereidende werken. Het tweede verslag Derbaix, p. 8, verklaart deswege: «Er blijft een laatste punt op te helderen, nl. of de overgangsbepaling waarbij de nieuwe wet van toepassing wordt verklaard op de lopende huurovereenkomsten en de aanhangige zaken, kan worden ingeroepen voor het Hof van Verbreking tot staving van een voorziening tegen een rechtelijke beslissing op grond van de huidige wetgeving geven. Uw Commissie heeft hierop eensgezind ontkennend geantwoord». Zie eveneens de verklaring van dhr Rollin, Parl. Hand., Sen., 1954-55, p. 1369, 1^e col.

(72) Tweede verslag Derbaix, p. 9.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e kamer. — 21 februari 1955.

Voorzitter: M. Fettweis.

Raadsheer-Verslaggever: M. Louveaux.

Advocaat-Generaal: M. Janssens de Bisthoven.

Wijnen. — Bescherming van de benamingen van oorsprong van wijnen en aanverwante produkten. — Ruime strekking van art. 6/2° van het K.B. van 20 december 1934. — Ook bescherming tegen praktijken, die van aard zijn verwarring te stichten met de beschermde benamingen.

Artikel 6, 2° van het K. B. van 20 december 1934, betreffende wijnen, vruchtenwijnen, wijnachtige dranken en oenologische producten, verbiedt het gebruik van aanduidingen of tekens welke van aard zijn om aan wijn, die er geen recht op geeft, benamingen van oorsprong, die door de Belgische regering beoorloft zijn, te doen toekennen; artikel 8, § 1, 1° van hetzelfde besluit stelt met de daarin bepaalde straffen strafbaar hen, die willens en wetens artikel 6 overtreden hebben.

Uit het in het verband brengen van die onderscheiden wetsbepalingen blijkt dat de auteurs van het K.B. van 20 december 1934 het nodig geacht hebben straffen te stellen, niet alleen op de letterlijke reproductie van de beschermde benaming, doch ook op het opzettelijk gebruik van tekens of aanduidingen, welke van aard zouden zijn om een dergelijke benaming te doen toekennen aan een product, hetwelk daarop geen recht heeft; de bedoeling praktijken strafbaar te stellen, die in de wet van 18 april 1927 niet omschreven zijn, inzonderheid die praktijken, welke van aard zijn verwarring te stichten met de beschermde benamingen, komt derhalve als zeker voor.

Zunsheim t/ l'Institut National des Appellations d'Origines des Vins de France.

Gelet op het bestreden arrest, de 30e april 1954 gewezen door het Hof van Beroep te Brussel;

I. Over de voorziening van aanleggers Zunsheim Hugo en Raoul, voor zoveel zij gericht is tegen de beslissing:

a) gewezen over de publieke vordering:

Over het eerste middel, schending van de artikelen 9 van de Grondwet, 6 en 8, paragraaf 1, 1°, van het koninklijk besluit n° 58 van 20 december 1934, betreffende wijn, vruchtenwijn, wijnachtige dranken en

oenologische producten, 1 en 2 van de wet van 18 april 1927 aangaande de bescherming der benamingen van oorsprong van wijnen en brandewijnen,

doordat het bestreden arrest aanleggers ten onrechte veroordeeld heeft op grond van artikel 6, 2°, van evengemeld koninklijk besluit van 20 december 1934, wegens het aanbieden aan hun cliënteel van een bepaalde bleekrode wijn «pelure d'oignon 12° merk Soleilor», welke zij gekocht hadden van de firma Sapvin te Marseille, als een geselecteerde wijn, afkomstig van de «Coteaux de Provence», en, om in dier voege te beslissen, gesteund heeft op de omstandigheid dat de benaming aldus aan de litigieuze wijn gegeven, van aard was om verwarring te stichten met de benaming van oorsprong «Côtes de Provence», welke wettelijk beschermd is ingevolge de kennisgeving door de Franse regering gedaan op grondslag van de bepalingen van de wet van 18 april 1927, dan wanneer, ingeval de litigieuze benaming «Coteaux de Provence» als zodanig niet voorkwam op de lijst der benamingen van oorsprong waarvan door de Franse regering kennis gegeven werd en welke de Belgische regering aangenomen had, het gebruiken van die benaming, zelfs ten onrechte, niet onder de strafbepalingen viel en eventueel enkel kon leiden tot toepassing van de burgerlijke sancties, bepaald zowel bij voormelde wet van 18 april 1927 als bij het koninklijk besluit n° 55 van 23 december 1934, tot bescherming van de voortbrengers, handelaars en verbruikers tegen zekere handelwijzen strekkende tot het verdraaien van de normale voorwaarden der mededinging:

Overwegende dat het middel staande houdt dat artikel 6, 2°, van het koninklijk besluit n° 58 van 20 december 1934 enkel strafbaar stelt het gebruiken, zonder recht, van een door de Belgische regering aangenomen benaming van oorsprong, wanneer die benaming letterlijk overgenomen wordt en dat die wetsbepaling het niet mogelijk maakt degene voor de strafrechtbanken te vervolgen die een benaming gebruikt heeft, welke door haar gelijkenis enkel van aard is om verwarring te stichten met de beschermde benaming;

Overwegende dat voormeld koninklijk besluit genomen geweest is ter uitvoering van de wet van 31 juli 1934 waarbij aan de Koning de macht wordt toegekend de wetgeving op de benamingen van oorsprong en op de aanwijzingen van herkomst in overeenstemming te brengen met de huidige noodwendigheden;

Dat reeds bij de wet van 18 april 1927, welke de Koning door de wetgever van 1934 gemachtigd werd met de toentertijd bestaande noodwendigheden in

overeenstemming te brengen, het vermoeden invoerde van een wederrechtelijk gebruik van een benaming van oorsprong bij diegenen wier naam of adres dermate aan een benaming van oorsprong herinnert dat er verwarring gesticht wordt; dat er uit volgt dat reeds in het stelsel van de wet van 1927 het wederrechtelijk gebruiken van een benaming van oorsprong niet uitsluitend bestaat in de letterlijke reproductie ervan;

Overwegende dat artikel 6, 2°, van het koninklijk besluit van 20 december 1934 het gebruik verbiedt van aanduidingen of tekens welke van aard zijn om aan wijn, die er geen recht op heeft, benamingen van oorsprong, die door de Belgische regering behoorlijk aangenomen zijn, te doen toekennen; dat artikel 8, paragraaf 1, 1°, van hetzelfde besluit met de daarin bepaalde straffen diegenen bestraft, welke wetens en willens artikel 6 overtreden hebben;

Overwegende dat uit het in een verband brengen van die onderscheiden wetsbepalingen blijkt dat de auteurs van het koninklijk besluit van 20 december 1934 het nodig geacht hebben straffen te stellen niet enkel op de letterlijke reproductie van de beschermde benaming, doch ook op het intentioneel gebruiken van tekens of aanduidingen welke van aard zouden wezen om een dergelijke benaming te doen toekennen aan een product hetwelk daarop geen recht heeft; dat het inzicht practijken te bestraffen welke in de wet van 18 april 1927 niet omschreven zijn, en inzonderheid die practijken welke van aard zijn om verwarring te stichten met de beschermde benamingen, derhalve als zeker voorkomt;

Dat het Hof van Beroep dienvolgens terecht en bij een juiste toepassing van artikel 6, 2°, van het koninklijk besluit van 20 december 1934 tegen aanleggers de strafmaatregelen uitgesproken heeft, bepaald bij artikel 8 van voormeld besluit, na in feite souverain vastgesteld te hebben dat de vennootschap Sapvin uitdrukkelijk te kennen gegeven had dat de verkochte wijn geen recht had op enige benaming van oorsprong en dat aanleggers hem desondanks «vin sélectionné des coteaux de Provence» geheten hebben, een benaming welke van aard was om verwarring te stichten met de benaming «Côtes de Provinces», die door de regering beschermd wordt;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede en het derde middel (zonder belang).

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 3 mei 1955.

Voorzitter: M. de Clippele.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Clippele.

Advocaat-Generaal: Mr Dumon.

Belastingen. — Vordering tot terugstorting van gedurende de bezetting onrechtmatig ontvangen wedde. — Artikel 11 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1947 beoogt uitsluitend de betaling, de terugstorting en de invordering, doch bedoelt niet de procedure van vestiging van de aanslagen noch de daarmede verband houdende bezwaarschriften en beroepen.

Artikel 11 van het besluit van de Regent van 23 augus-

tus 1947, uitgevaardigd in uitvoering van artikel 7 van het wetsbesluit van 8 mei 1944, bepaalt dat bij gebreke van vrijwillige betaling van netto-bedragen, genoten hetzij bij wijze van wedde of accres van wedde, hetzij bij wijze van vergoeding of accres van vergoeding, die namelijk bedoeld worden door artikel 2 van hetzelfde besluit, de terugstortingen zullen ingevorderd worden door de ontvanger der Registratie en Domeinen zoals in zake rechtstreekse belastingen op executoor-verklaring van de directeur der Registratie en Domeinen.

Door dit artikel 11 wordt enkel bedoeld en toepasselijk gemaakt op bovenvermelde schuldvorderingen de rechtspleging betreffende de invordering van de directe belastingen, doch niet de rechtspleging betreffende de vestiging van de aanslagen in de directe belastingen.

Van Laere t/ Belgische Staat.

Gelet op het bestreden arrest, op 20 mei 1953 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Over het enig middel, schending van artikel 11 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1947, waarbij bepaald wordt dat de terugstortingen welke ingevolge artikel 7 van de besluitwet van 8 Mei 1944 dienden te worden gedaan, bij gebreke van vrijwillige betaling opgevorderd worden zoals in zake rechtstreekse belastingen, en van titel III, paragraaf 3, van de samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen,

doordat het Hof van Beroep bij het bestreden arrest zich onbevoegd verklaart om kennis te nemen van het beroep en deze beslissing steunt op de beweegreden dat «de Regent in artikel 11 van zijn besluit d.d. 23 augustus 1947 uitsluitend de betaling, de terugstortingen en invordering beoogt en hij de procedure van vestiging van de aanslagen niet kan bedoelen, noch de er mede verband houdende bezwaarschriften en verhalen», en dat dienvolgens «uit deze wetsbeschikkingen (artikel 7 van het besluitwet van 8 mei 1944) dient te worden afgeleid dat het bedrag van de schuldvordering administratief wordt vastgelegd en dan ook, wat de vestiging er van betreft, slechts vatbaar is voor een verhaal bij de Raad van State»,

dan wanneer voormeld artikel 11 bepaalt dat bij gebreke van vrijwillige betaling de terugstorting ingevorderd wordt zoals in zake rechtstreekse belastingen; de wetgever niet voorzien heeft hoe het beroep tegen de vestiging of invordering moet ingediend worden en, uit de vergelijking met de teksten van de samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen, blijkt dat het beroep en het bezwaarschrift zullen ingediend worden zoals in zake directe belastingen;

Overwegende dat het bestreden arrest vaststelt: 1) dat aanlegger, in de vorm voorzien bij artikelen 66 der samengeschakelde wetten betreffende de inkomstenbelastingen en 7 van de wet van 6 september 1895, beroep ingediend heeft tegen een beslissing van de directeur der registratie en domeinen; 2) dat deze beslissing getroffen werd ingevolge een bezwaarschrift in zake terugvordering, bij toepassing van artikel 7 van de besluitwet van 8 mei 1944, van een wedde aan aanlegger uitbetaald ingevolge zijn benoeming, gedurende de bezetting, tot burgemeester, benoeming die nietig verklaard werd of die met terugwerkende kracht ingetrokken of gewijzigd werd;

Overwegende dat het arrest beslist dat het Hof van Beroep onbevoegd is;

Overwegende dat artikel 11 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1947 genomen in uitvoering

van artikel 7 van de besluitwet van 8 mei 1944 bepaalt dat, bij gebreke van vrijwillige betaling van de netto-bedragen, ontvangen hetzij bij wijze van wedde of accres van wedde, hetzij bij wijze van vergoeding of accres van vergoeding... die namelijk bedoeld worden door artikel 2 van hetzelfde besluit, de « terugstortingen ingevorderd zullen worden zoals in zake rechtstreekse belastingen, door de ontvanger der registratie en domeinen op executoir-verklaring van de directeur der registratie en domeinen »;

Overwegende dat door dit artikel 11 enkel bedoeld wordt en toepasselijk gemaakt wordt op bovenvermelde schuldvorderingen, de rechtspleging betreffende de invordering van de directe belastingen, doch niet de rechtspleging betreffende de vestiging van de aanslagen in de directe belastingen;

Overwegende dienvolgens dat het Hof van Beroep zich terecht onbevoegd verklaard heeft om kennis te nemen, op voet van de bepalingen van artikelen 66 en 67 van de samengeschatte wetten betreffende de inkomstenbelastingen, en van de wet van 6 september 1895, van een beroep ingesteld tegen een beslissing van de directeur der registratie en domeinen, ten onrechte uitspraak doende bij toepassing van de artikelen 61 en volgende der voormelde samengeschatte wetten, betreffende een bezwaarschrift gericht tegen de invordering van de hierboven bedoelde schuldvorderingen; dat het Hof van Beroep derhalve zijn beslissing rechtvaardigt door de beweegreden dat « waar artikel 11 van het besluit van 23 augustus 1947 uitsluitend de betaling, de terugstortingen en de invordering beoogt, (het) de procedure van vestiging van de aanslagen niet kon bedoelen, noch de er mede verband houdende bezwaarschriften en verhalen »;

Overwegende, voor het overige, dat waar het middel het gedeelte van de motivering van het bestreden arrest critiseert hetwelk de bevoegdheid van de Raad van State betreft, het een overbodig motief bedoelt en derhalve in die mate niet ontvankelijk is;

Dat het middel derhalve niet kan aangenomen worden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 2 april 1955.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en De Vreese.

Advocaat-Generaal : Mr Matthijs.

Advocaten : M.M. Lercangée en R. Van de Vorst.

Volkenrecht. — Capitulatie. — Eigendomsovergang van legervoorraden.

De Staat heeft de eigendom van legervoorraden, die hij in het voorjaar 1940 aan appellant had toevertrouwd, en waarvan hij thans de teruggave of tegenwaarde vordert, geenszins ten gunste van het Duitse Rijk verloren ingevolge het capitulatie-protocol van 28 mei 1940.

Dat capitulatie-protocol, annexe II, onder n° 5, bepaalt weliswaar dat alle voorraden, opgeslagen ter bevoorradings van het Belgische leger, ongeschonden dienen te worden afgeleverd aan de Duitse overheid.

Zulks betekent echter niet dat de Duitse overheid hierdoor automatisch de eigendom van al deze goe-

deren verkreeg, maar alleen dat zij een recht tot opvordering daarvan verkreeg, waarvan de uitoefening de eigendom op haar zou overdragen.

De stipulaties van een capitulatie-protocol kunnen niet worden gelijkgesteld met de bedingen van een vrije overeenkomst van het verbintenissenrecht, waarop artikel 1138 B.W. zou toepasselijk zijn.

In geval van capitulatie zijn roerende goederen zoals legervoorraden, oorlogsbuit. De eigendom van oorlogsbuit gaat over, wanneer de belligerent zich in het bezit stelt van het vijandelijke goed, d.i. op het ogenblik van de uitoefening van het recht van opvordering dezer goederen.

De Deckere t/ Belgische Staat (Minister van Landsverdediging).

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Gent, op 9 februari 1954;

Overwegende dat het hoger beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingesteld;

Overwegende dat de eerste rechter met reden heeft aanvaard dat de Belgische Staat de eigendom op de kwestieuze stoffen — legervoorraden die hij in het voorjaar 1940 aan appellant had toevertrouwd en waarvan hij thans de teruggave of tegenwaarde vordert — geenszins heeft verloren ten gunste van het Duitse Rijk ingevolge het capitulatie-protocol van 28 mei 1940;

Overwegende dat bewust capitulatie-protocol, annexe II, onder n° 5 weliswaar bepaalt dat alle voorraden opgeslagen met het oog op de bevoorradings van het Belgische leger, « ongeschonden dienen afgeleverd » (aan de Duitse overheid);

Overwegende nochtans dat de eerste rechter terecht oordeelde dat zulks niet betekent dat de Duitse overheid hierdoor automatisch de eigendom van al deze goederen verwierf, maar alleen dat zij een opvorderingsrecht erover verkreeg dat, bij uitoefening, de eigendom op haar zou overdragen;

Overwegende dat een capitulatie slechts een vorm is van wapenstilstand (zie François : Volkenrecht 1950, Deel II, blz. 844), een militair karakter heeft, opgedrongen wordt door de wil van de overwinnaar, en een regime schept waarbij de oorlogstoestand tussen de belligerenten formeel blijft voortbestaan;

Overwegende dat zulke capitulatie weliswaar bindend is voor de Staat en in die zin, overeenkomstig artikel 35 van de Conventie van Den Haag van 1907, naar volkenrecht, door beide partijen nauwgezet moet worden nageleefd;

dat aldus schending van het capitulatie-protocol, aan de mede-ondertekenaar, steeds naar volkenrecht, het recht zou geven het capitulatie-protocol op te zeggen (François, op. cit., blz. 841);

Overwegende echter dat de stipulaties van zulk capitulatie-protocol niet zijn gelijk te stellen met de bedingen van een vrije overeenkomst van het verbintenissenrecht, waaraan artikel 1138 B.W. zou toepasselijk zijn;

Overwegende dat appellant derhalve ten onrechte voorhoudt dat door het louter ondertekenen van het capitulatie-protocol, gezegde stoffen, als legervoorraden, vanaf dat ogenblik eigendom waren geworden van de Duitse overheid, krachtens rechtsgeldige onmiddellijke eigendomsoverdracht solo consensu, overeenkomstig artikel 1138 B.W.;

Overwegende dat in geval van capitulatie, ook van capitulatie-verdrag, roerende goederen zoals leger-voorraden, voorkomen als oorlogsbuit;

dat de eigendom van oorlogsbuit overgaat wanneer de belligerent zich het bezit van het vijandelijk goed verzekerd heeft (François : Volkenrecht 1950, Deel II, blz. 554), i.c. zoals de eerste rechter aannam, op het ogenblik van de uitoefening van het opvorderingsrecht op deze goederen;

Overwegende dat de eerste rechter om goede redenen die het Hof overneemt, heeft geoordeeld dat appellant — op wie de bewijslast rust — de overmacht niet bewijst en nl. niet ten genoegen van de rechter bewijst dat de stoffen door de bezetter zonder schriftelijke ontlasting bij hem werden in beslag genomen.

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken,

Gehoord de heer eerste advocaat-generaal Vermeulen in zijn eensluidend advies,

Alle andere en meeromvattende besluiten verwerpende als ongegrond,

Ontvangt het hoger beroep doch verklaart het ongegrond;

bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellant tot de kosten van de aanleg.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 18 april 1955.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Gerniers.

Advocaat-Generaal : M. Matthijs.

Advocaten : Mrs Ronse en Hubené.

Aansprakelijkheidsverzekering. — Begin van de verjaringstermijn van de vordering van de verzekerde tegen de verzekeraar (art. 32 wet van 11 juni 1874). — Begrip « verzekerde » in de zin van art. 16 van de wet van 11 juni 1874.

Ofschoon een dagvaarding van de verzekerde door het slachtoffer of een burgerlijke partijstelling van dit laatste in een strafgeding de verzekerde ontvankelijk maakt om op zijn beurt een rechtsvordering tegen zijn verzekeraar in te stellen, begint de verjaring niet op dat ogenblik te lopen, doch eerst op het ogenblik dat ten gevolge van de definitieve uitspraak omtrent de aansprakelijkheid de rechtsvordering, die de verzekerde tegen de verzekeraar bezit en die voordien enkel tot een eventuele veroordeling kon strekken, voortaan op een vaststaand recht steunt.

Wanneer rekening wordt gehouden met de reden van de regel van artikel 16 van de wet van 11 juni 1874, nl. dat in geval van grove fout van de verzekerde het toeval, dat tot het wezen van de verzekering behoort, uitgeschakeld wordt, is het duidelijk dat de verzekerde, wiens persoonlijke fout de verzekeraar van de verplichting tot schadeloosstelling ontheft, niet uitsluitend de verzekeringnemer is, maar ook ieder ander persoon, die krachtens de polis geroepen wordt om het voordeel van de verzekering te genieten, zonder dat de verzekeringnemer voor hem aansprakelijk is.

Poppe, Wed. Laureys t/ N.V. La Royale Belge en Boelens.

Overwegende dat tweede geïntimeerde Boelens Honoré, alhoewel behoorlijk gedagvaard, geen pleitbezorger heeft gesteld;

Overwegende dat bij in kracht van gewijsde gegaan arrest dd. 6 juni 1953, Boelens Honoré, veroordeeld werd om aan appellante, wegens de gevolgen van een auto-ongeval, schadevergoeding te betalen; dat deze schadevergoeding slechts gedeeltelijk gekwetend werd en appellante thans het saldo ervan tegen de N.V. La Royale Belge vordert; dat deze laatste de verzekeraarster is van Boelens Elisabeth, met wier auto Boelens Honoré het ongeval heeft veroorzaakt;

Nopens de verjaring :

Overwegende dat het niet betwist wordt dat alle excepties, welke de verzekeraar tegen de verzekerde, zij het wegens na het ongeval ontstane omstandigheden, kan invoeren, aan het slachtoffer mogen tegengesteld worden (Verbr., 18 oktober 1954, Pas. 1945, I, 240 en 247);

Overwegende dat krachtens artikel 32 van de wet van 16 juni 1874 op de verzekeringen, de rechtsvordering van de verzekerde tegen de verzekeraar verjaard is na verloop van drie jaar, te rekenen van « de gebeurtenis die ertoe aanleiding geeft »; dat het in zake dus er om gaat de gebeurtenis te bepalen die, in aansprakelijkheidsverzekeringen, tot de rechtsvordering van de verzekerde aanleiding geeft;

Overwegende dat volgens een deel van de rechtsleer deze gebeurtenis niets anders is dan het instellen van een rechtsvordering tegen de verzekerde door het slachtoffer van het ongeval (Demoulin, Etude sur la prescription en matière d'assurances terrestres, n° 29 en volg.; Fredericq, III, n° 282, blz. 396); dat anderen als uitgangspunt van de verjaring aannemen het ogenblik waarop de aansprakelijkheid van de verzekerde in een in kracht van gewijsde gegane beslissing is vastgesteld (Brussel, 21 januari 1909, Pas. 1909, II, 90; Gent, 8 maart 1935, Bull. Ass. 1935, 694; Van de Putte, Verzekeringsrecht, blz. 98);

Overwegende dat de onderhavige rechtsvordering de betaling der schadevergoeding tot voorwerp heeft; dat dus enkel van deze bepaalde rechtsvordering moet onderzocht worden wanneer ze voor het eerst ter beschikking van de verzekerde is komen te staan;

Overwegende dat de rechtsvordering die de verjaring doet lopen, deze is die gesteund gaat op een onvoorwaardelijke schuldvordering; dat immers indien gedagvaard wordt op grond van een schuldvordering die van een voorwaarde afhangt, de verjaring niet lopen kan (artikel 2257, 2° lid, B.W.; Laurent, XXXII, n° 23);

Overwegende dat hieruit volgt dat, ofschoon een dagvaarding van de verzekerde door het slachtoffer, of een burgerlijke partijstelling van dit laatste in een strafproces, de verzekerde ontvankelijk maakt om op zijn beurt een rechtsvordering tegen zijn verzekeraar in te stellen, de verjaring niet op dit ogenblik begint te lopen, doch enkel op het ogenblik dat, ten gevolge van de definitieve uitspraak nopens de aansprakelijkheid, de rechtsvordering die de verzekerde tegen de verzekeraar bezit, en die voordien tot een gebeurlijke veroordeling strekken kon, voortaan op een vaststaand recht gesteund is;

Overwegende dat de toestand volkomen dezelfde is als in zake uitwinning; dat door de stoornis van zijn bezit de koper ontvankelijk wordt om tegen de verkoper vrijwaring te eisen, maar dat het slechts van af de uitwinning zelf is dat hij, door de zekerheid die hij dan eerst over zijn recht bekomt, een rechtsvordering bezit in de zin die nodig is om de verjaring te

doen lopen (artikel 2257, 3de lid; Laurent, XXXII, n° 23; Huc, T. XIV, n° 424; De Page, VII, B. 2, n° 1148, 2° b);

Overwegende bovendien dat de oplossing volgens dewelke de verjaring van af de dagvaarding door het slachtoffer of vanaf zijn burgerlijke partijstelling begint te lopen, tot gans onbillijke toestanden leiden kan; dat in geval de verzekeraar weigert tussen te komen of zijn beslissing voorbehoudt, de verzekerde, zonder het verwijt van nalatigheid te verdienen, verkiezen kan de verzekeraar niet in rechte aan te spreken vooraleer hij zelf, door de uitslag van het tegen hem gevoerd proces, te weten komt of een verhaal tegen de verzekeraar nodig zal zijn; dat in zulk geval, indien tussen de burgerlijke partijstelling van het slachtoffer en de einduitspraak over de aansprakelijkheid drie jaar verlopen, de rechtsvordering verjaard zou zijn zonder dat ervan gebruik is kunnen gemaakt worden;

dat vooral het slachtoffer, dat minder argwaan heeft, omdat wanneer de verzekeringsmaatschappij haar tussenkomst aan de verzekerde weigert, het doorgaans daarvan niet op de hoogte wordt gesteld, en dat de uitslag van zijn proces tegen de verzekerde afwacht alvorens, op grond van het hem door de wet van 24 mei 1937 toegekend voorrecht de verzekeraar in rechte aan te spreken, zijn rechtsvordering kan zien verjaren zonder de gelegenheid gehad te hebben ze in te stellen;

dat de huidige rechtsvordering, hoewel niet in even gezegde voorwaarden ingespannen, ook een illustratie is van de verrassing die het slachtoffer, zonder werkelijke nalatigheid van zijnentwege, kan te beurt vallen, indien de stelling dat de verjaring met de burgerlijke partijstelling ingaat, moest gevolgd worden;

Nopens de andere opgeworpen excepties :

Overwegende dat luidens de polis de waarborg van de verzekering verworven is « aan al wie met toestemming van de verzekeringnemer het aangeduide voertuig leidt »;

Overwegende dat het feit zelf dat de geleider Boelens Honoré de contactsleutel in zijn bezit had, bewuste toestemming bij afwezigheid van elke aanwijzing in strijdige zin voldoende bewijst;

Overwegende dat volgens geïntimeerde Boelens Honoré door zijn grove fout, nl. door zijn dronkenschap bij het sturen en veroorzaken van het ongeval, van de verzekering vervallen is (artikel 16 wet van 11 juni 1874);

Overwegende dat bewuste staat van dronkenschap inderdaad bewezen is;

dat bovendien in het arrest dd. 7 februari 1952, waarbij de aansprakelijkheid van Boelens Honoré vastgesteld werd, uitdrukkelijk werd verklaard dat deze dronkenschap, en het gemis aan aandacht dat er een gevolg van was, oorzaak geweest zijn van het ongeval; dat de dronkenschap in casu des te min verschoonbaar was daar, volgens zijn verklaring in het strafonderzoek, Boelens Honoré vijf maanden voordien, ook wegens dronkenschap bij het sturen van een voertuig, veroordeeld geweest was. o.m. tot verbod gedurende zes maanden een wagen te sturen;

Overwegende dat volgens de stelling van de wet op de verzekeringen de grove fout dan enkel de niet-verzekering voor gevolg heeft wanneer ze aan de verzekerde persoonlijk is;

dat echter wanneer men de reden van deze regel inziet (nl. dat in geval van persoonlijke grove fout van de verzekerde het toeval, dat tot het wezen van

de verzekering toebehoort, uitgeschakeld wordt), het klaarblijkelijk is dat de « verzekerde » wiens persoonlijke fout reden is van niet-verzekering, niet enkel de verzekeringnemer is, maar ook elke andere persoon die krachtens de polis geroepen wordt om het voordeel van de verzekering te genieten zonder dat de verzekeringnemer voor hem aansprakelijk zij (Monette en Le Villé, Des assurances terrestres, n° 300);

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn advies, wijzend bij verstek tegen tweede geïntimeerde; Ontvangt het beroep; doet het bestreden vonnis te niet,

Zegt voor recht dat de oorspronkelijke vordering niet verjaard is;

Wijst ze echter als ongegrond af;

Veroordeelt appellante tot de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer ter. — 28 oktober 1955.

Voorzitter : M. Meir.

Rechters : M.M. Deripainseel en Ceulemans.

O. M. : M. Van Leuven.

Advocaat : Mr R. Jacobs.

Ouderlijke macht. — Ontzetting. — Vader geïntimeerd wegens feiten voorzien door art. 378, al. 2 en art. 382, al. 2 W. v. S. — Ontzetting op grond van art. 1, 1° Wet van 15 mei 1912. — Art. 3, 2° van zelfde wet niet van toepassing. — Overeenstemming tussen de wetten van 15 mei 1912 en 9 april 1930.

Alhoewel een maatregel van internering (wet van 9 april 1930) geen straf is, moet hij toch beschouwd worden als een « veroordeling » in de brede betekenis van dit woord en zoals bedoeld in art. 1, 1° van de wet van 15 mei 1912.

Indien bedoelde maatregel uitgesproken werd tegen een vader, wegens zedenfeiten door hem op één of meer van diens minderjarige kinderen gepleegd, dan dient deze persoon uit de ouderlijke macht ontzet t.o.v. al zijn minderjarige kinderen, bij toepassing van de wet van 15 mei 1912.

Er bestaat immers geen tegenstrijdigheid tussen een maatregel ter bescherming van de maatschappij, bevolen op grond van de wet van 1930, en een burgerlijke maatregel ter bescherming van de kinderen, op grond van de wet van 1912.

Het ter zake toepasselijk artikel is wel art. 1, 1° en niet art. 3, 2° vermits de wet van 1912 van openbare orde is en het bijgevolg niet toegelaten is een strenger artikel op willekeurige wijze te vervangen door een minder streng, noch omgekeerd.

O. M. t/ D. V.

Gezien de inleidende dagvaarding d.d. 8 juli 1955, ten verzoeken van de heer Procureur des Konings te Antwerpen, regelmatig betekend aan gedaagde in persoon, en strekkend tot de verplichte en volledige ontzetting van gedaagde uit de ouderlijke macht ten aanzien van al zijn minderjarige kinderen, op grond

van art. 1, 1° van de wet van 15 mei 1912, gewijzigd door deze van 21 augustus 1948, art. 7, par. 1;

Gezien de schriftelijke besluiten... enz...;

Aangezien gedaagde besluit tot de ongegrondheid van de eis om reden dat art. 1, 1° van de wet van 15 mei 1912 slechts toepasselijk is op de vader (en of de moeder) die « veroordeeld » is hoofdens één der in dit artikel bedoelde misdrijven, terwijl gedaagde weliswaar een zodanig feit gepleegd heeft, doch uit dien hoofde niet « gestraft » werd maar alleen geïnterneerd als lijdend aan erge geestesstoornis; dat een maatregel van internering, genomen in uitvoering van de wet van 9 april 1930 luidens de besluiten van gedaagde geen « veroordeling » is en dat bijgevolg art. 1, 1° van de wet op de Kinderbescherming ter zake niet van toepassing zou zijn;

Aangezien uit de bundel inderdaad blijkt dat gedaagde door bevel van de Raadkamer te Antwerpen, d.d. 31 december 1954 geïnterneerd werd voor een termijn van tien jaar hoofdens herhaalde feiten van aanranding der eerbaarheid zonder geweld op kinderen van minder dan 16 jaar oud, waaronder een zoon-tje van gedaagde, alsook hoofdens herhaalde feiten van zedenschennis in aanwezigheid van kinderen beneden de 16 jaar, waaronder drie kinderen van gedaagde; dat bedoeld bevel bevestigd werd bij arrest van de Kamer van Inbeschuldigingstelling te Brussel d.d. 3 februari 1955;

Aangezien de stelling van gedaagde op het eerste zicht gegrond schijnt vermits een maatregel van internering, gezien in het kader van de door de wet van 9 april 1930 geschapen begrippen voorzeker geen « straf » is, zodat daaruit zou kunnen afgeleid worden dat gedaagde evenmin « veroordeeld » werd in de enge betekenis van dit woord;

Aangezien deze zienswijze in het begin dan ook aangekleefd werd door zekere Parketten, dewelke, in geval van internering wegens feiten voorzien door hoofdstukken V en VI van titel VII van Boek II van het Strafwetboek, de ontzetting uit de ouderlijke macht vorderden, niet op grond van art. 1, 1° maar wel op grond van art. 3, 2° van de wet op de Kinderbescherming, met het gevolg dat het verval facultatief en zijn omvang afhankelijk werd van de appreciatie van de burgerlijke rechter (vgl. Verviers, 6 mei 1935; Jur. Liège, 293);

Dat deze zienswijze echter terecht aangevallen wordt door de opsteller van de Répertoire pratique du Droit belge (V° Puissance paternelle, n° 386) dewelke beklemtoont dat het bevel van internering, alhoewel geen straf toch een veroordeling is, vermits het « erga omnes » vaststelt dat betichte de feiten heeft gepleegd, vervolgens tegen hem de internering uitspreekt, en hem tenslotte « veroordeelt » tot de kosten; dat inderdaad moeilijk kan betwist worden dat zulk een bevel een « veroordeling » in de brede zin van het woord uitmaakt;

Aangezien het door gedaagde opgeworpen middel tenslotte voortspruit uit het feit dat de wet van 15 mei 1912 uitgevaardigd werd lange tijd vóór de wet op het sociaal verweer, zodat de terminologie van de eerste wet onmogelijk rekening kon houden met nieuwe juridische begrippen, die pas 18 jaar later ingang zouden vinden in de rechtspraktijk; dat het bijgevolg noodzakelijk is de bedoeling van de wetgever van 1912 na te vorsen en ze te vergelijken met deze van de wetgever van 1930;

Aangezien uit de voorbereidende werken van de wet van 1912 blijkt dat de wetgever de ontzetting van art. 1 niet bedoeld heeft als een bijkomende « straf » tegen een « schuldige » ouder, maar wel als een civiele

maatregel van bescherming van de kinderen tegen de ouder, die « onwaardig » geworden is de ouderlijke macht uit te oefenen als gevolg van zekere door hem gepleegde handelingen op de persoon van één of meer zijner kinderen;

Dat hier juist het verschil merkbaar wordt tussen het « straf-verval » bedoeld door artikelen 378, al. 2 en art. 382, al. 2 S.W.B., dewelke slechts een beperkt verval meebrengen t.o.v. het « kind-slachtoffer », en het « beschermend verval » bedoeld door art. 1 van de wet van 1912, hetwelk een algemeen verval meebrengt t.o.v. al de kinderen (Vgl. Ann. parl. Chambre, p. 1453; Revue de Droit pénal, 1912, Mémoire van Ch. Collard, p. 665 e.v., Verbr. 18 december 1916, Pas 1917, I, 346; Verbr. 21 december 1925, Pas 1926, I, 133; De Page, *Dl. I*, n° 818 en 829);

Aangezien anderzijds de wet van 1930 bedoelt de maatschappij te beschermen tegen personen die, alhoewel ze niet verantwoordelijk zijn voor hun daden niettemin een ernstig gevaar opleveren voor hun medemens;

Dat, zohaast een rechterlijke beslissing de noodzakelijkheid heeft afgekondigd de maatschappij te beschermen tegen een bepaald individu, men toch ook — en a fortiori — moet aanemen dat diens minderjarige kinderen tegen hem moesten beschermd worden; dat er derhalve niet de minste tegenstrijdigheid bestaat tussen de ratio legis van beide wetten, vermits zij beide een bescherming beogen, en dat de ene de andere niet uitsluit maar integendeel aanvult;

Aangezien gedaagde voorhoudt dat hij niet kan vervolgd worden op grond van art. 1 van de wet van 1912, maar wel op grond van art. 3, 2°;

Aangezien deze stelling reeds hoger besproken werd maar dat het past er nogmaals op terug te komen; dat deze zienswijze mogelijk steunt op een verkeerde gevolgtrekking uit de lezing van zekere auteurs en documenten;

Aangezien de auteurs inderdaad voorhouden dat de facultatieve ontzetting kan uitgesproken worden tegen een persoon die niet verantwoordelijk is voor zijn daden, en dat ten aanzien van de toepassing van art. 3, 2° geen onderscheid dient gemaakt tussen normalen en abnormalen, vermits het er alleen om te doen is een maatregel van bescherming te nemen (zie *Pandectes belges*, CXXV, V° tutelle morale, n° 84 en 146, overgenomen door « Les Nouvelles, Droit civil, De la puissance paternelle, sub n° 206 »); dat een omzendbrief van de heer Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel, d.d. 18 juni 1934, eveneens mededeelt dat naar de zienswijze van deze hoge magistraat een geding tot ontzetting gesteund op de paragrafen 1 en 2 van art. 3 der wet van 1912 tegen een geïnterneerde, die niet krankzinnig is, ontvanke-lijk is;

Aangezien bedoelde auteurs weliswaar het stilzwijgen bewaren nopens de al of niet toepasselijkheid van art. 1 der wet van 1912 op een geïnterneerde, maar dat uit de aangehaalde teksten niet mag afgeleid worden dat art. 1 niet van toepassing kan zijn; dat veeleer het tegendeel dient aangenomen;

Dat immers het verschil tussen de verplichte en volledige ontzetting, gesteund op art. 1, en de facultatieve en gebeurlijk gedeeltelijke ontzetting gesteund op art. 3, alleen voortvloeit uit de overweging dat de feiten, voorzien door art. 1 van bijzonder erge aard zijn, dat zij gepleegd werden op de persoon van een eigen kind of afstammeling, en dat de feiten onbetwistbaar vaststaan ingevolge een rechterlijke beslissing, terwijl dit alles niet of in veel mindere mate het geval is voor de oorzaken van verval voorzien

door art. 3, reden waarom in dit laatste geval een aanzienlijke vrijheid van appreciatie aan de burgerlijke rechter overgelaten wordt;

Aangezien, wanneer men aanneemt dat de facultatieve ontzetting voorzien door art. 3 kan uitgesproken worden tegen een geïnterneerde, men logischerwijze en des te meer moet aannemen dat de ontzetting op grond van art. 1 tegen hem kan uitgesproken worden, wanneer hij de door dit artikel bedoelde erge feiten gepleegd heeft en alle verder onderzoek overbodig geworden is ingevolge een definitieve beslissing van de Raadkamer;

Dat, indien men deze redenering niet zou volgen, men inderdaad tot het absurd besluit zou komen dat een geestesgestoorde wel in aanmerking komt voor ontzetting wanneer hij «lichtere» feiten gepleegd heeft, waarvan het bewijs nog moet geleverd worden, en niet wanneer hij luidens een rechterlijke beslissing aangewezen wordt als de dader van de in art. 1 bedoelde zwaarwichtige feiten;

Aangezien het evenmin opgaat te beweren dat, in laatst bedoeld geval, het Parket en de Rechtbank desondanks toch art. 3 zouden moeten invoeren in de plaats van art. 1; dat immers de wet van 15 mei 1912 van openbare orde is en het bijgevolg niet toegelaten is een strenger artikel op willekeurige wijze te vervangen door een minder streng;

Om deze redenen,

De Rechtbank spreekt de ontzetting uit de ouderlijke macht uit op grond van art. 1, 1°.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

10 februari 1955.

Voorzitter : M. De Necker.

Rechters : M.M. Moerenhout en Verbrugghen.

Advocaten : Mrs De Harven, Delvoy en Roelandts.

Huur en verhuur. — Rechten en verplichtingen van de huurder en van de verhuurder ten aanzien van door de huurder aan het gehuurde perceel verrichte opbouwingen en verbeteringen. — Recht van de huurder op vergoeding van de door hem verrichte herstellingen van aan het verhuurde overkomen oorlogsschade.

Gedurende de huur is de huurder van een perceel onder ontbindende voorwaarde eigenaar van de gebouwen en werken die hij aan het gehuurde goed heeft opgericht.

De huurder kan verplicht worden de afscheidbare gebouwen en verbeteringen bij het einde van de huur weg te nemen en het gehuurde goed terug te geven in de staat, waarin hij het ontvangen heeft. De vraag of een gebouw of verbetering afscheidbaar is van het verhuurde goed, is een feitelijke vraag.

Indien zulks hem niet bij overeenkomst verboden is mag de huurder in de loop van de huur opbouwingen of verbeteringen aan het verhuurde goed verrichten, in zover hij daardoor de bestemming van het goed niet wijzigt en niet in strijd handelt met zijn verplichting van de zaak als goed familievaader te genieten.

Het recht van de verhuurder de verbouwingen en verbeteringen voor zich te houden kan eerst worden uitgeoefend bij het einde van de huur, zodat gedurende de huur de huurder die, welke afscheid-

baar zijn, mag wegnemen op voorwaarde de zaak in haar vroegere staat te herstellen.

Eens dat de huur geëindigd is mag de huurder niets meer wegnemen, daar zijn recht van genot van het goed volgens zijn bestemming alsdan vervallen is en hij dus op dit goed geen enkel recht meer mag uitoefenen.

Wat de toestand bij het einde van de huur betreft, moet onderscheid worden gemaakt tussen de afscheidbare werken en beplantingen en de van het onroerend goed niet afscheidbare werken, d. w. z. die welke in het onroerend goed ingelijfd zijn.

De verhuurder heeft geen enkel recht op de eigendom, noch de huurder enig recht op vergoeding deswege vóór het einde van de huur.

De huurder die kosten heeft gemaakt voor het herstel van het door oorlogsgeweld beschadigde goed, heeft recht op terugbetaling of vergoeding, hetzij op grond van de principes van de huurovereenkomst, zijnde de huurder als goed huisvader gehouden de schade te beperken (art. 1728 B.W.), hetzij op grond van zaakwaarneming buiten last (art. 1375 B.W.), hetzij op grond van verrijking zonder oorzaak, naar gelang van de feitelijke omstandigheden.

Vanneste t./ Vanneste.

Gezien de bescheiden ;

A. Hoofdvordering :

Overwegende dat de eis strekt :

1) tot het horen zeggen voor recht dat het huis, gelegen te Kortrijk, de Smet de Nayerlaan, 43, in al zijn onderdelen onroerend van natura of door bestemming, uitsluitend aan eerste eiseres toebehoort ;

2) tot het opleggen van het verbod aan verweerder verklaringen te doen, die van aard zijn de belangen van de eerste eiseres te schaden en haar voornemen het huis te verkopen te dwarsbomen, op straf van 35.000 fr. schadevergoeding ;

3) tot het opleggen aan verweerder van het verbod gelijk welke gedeelte of onderdeel van het gebouw weg te nemen, en in het bijzonder de zaken die onroerend geworden zijn door hun bestemming ;

1° In feite :

Overwegende dat eerste eiseres eigenares was van een perceel bouwgrond, gelegen te Kortrijk, de Smet de Nayerlaan ;

Overwegende dat zij een broeder had, te Kortrijk gevestigd ;

Overwegende dat zij in 1934 haar broeder belastte met het bouwen van een huis met de som van 50.000 frank, welke zij hem te dien einde ter hand stelde, mits storting op 4 mei 1934 op diens rekening in de Bank van Brussel ;

Overwegende dat verweerder op 10 mei 1934 een overeenkomst afsloot met de ondernemers Vanhoutte en Folens om dit huis op te trekken, volgens gegeven plans en beschrijving, voor de som van 44.000 fr., plus de kosten van een steenput gerekend aan 100 fr. de lopende meter ;

Dat de zijmuren in de kostprijs niet begrepen waren ;

Overwegende dat bedongen was dat het huis, eens opgetrokken, zou bewoond worden door verweerder, mits een kroos berekend op de som door eiseres aan de bouw besteed, plus de waarde van de grond, zijnde 4% op 50.000 + 25.000 fr., hetzij 3.000 fr. per jaar ;

Overwegende dat bij rechterlijke beslissing deze som als pachtprijs moest worden aangezien ;

2° In rechte :

Overwegende dat verweerder verklaart zich neer te leggen bij de stelling van eerste eiseres dat hij het onroerend goed in pacht houdt; stelling aangenomen door de vonnissen van het Vredegerecht van het eerste kanton Kortrijk van 1 februari 1950 en door het vonnis der Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, zetelende in graad van beroep, van 18 april 1953;

Overwegende echter dat hij beweert dat met de 50.000 fr., hem toevertrouwd, alleenlijk de ruwbouw kon worden betaald; dat al de voltooiingswerken, als ook water-, gas-, en elektrische leiding, verwarmingsstelsel, schilderwerk, behangpapier, enz. ... door hem zelf bekostigd werden;

Dat daarenboven hij de herstellingen aan het huis, geteisterd door luchtaanval, betaald heeft;

Dat, eindelijk, hij een slaapkamer en een keuken bijgebouwd heeft;

Overwegende dat in de bedoeling van eerste eiseres zij aan verweerder in pacht gaf hetgeen gebouwd en opgetrokken werd met de fondsen, die zij daartoe had besteed;

Dat, in principe, dit het voorwerp van de verhuuring was, waarvan eerste eiseres aan verweerder het vreedzaam genot verzekeren moest en dat verweerder in goede staat aan haar bij het einde der verhuuring moet teruggeven;

Overwegende dat, staande de verhuuring, huurder eigenaar is, onder ontbindende voorwaarden, der gebouwen en werken — buiten de herstellingen — die hij in het gehuurd goed opricht (De Page « Dr. Civ. », t. IV, bl. 682);

Overwegende dat verweerder, indien werkelijk de slaapkamer en keuken door hem werden opgetrokken, en de water-, gas-, en elektrische leiding door hem werden geplaatst, dit met recht aan gebeurlijke kopers heeft laten opmerken;

Overwegende inderdaad dat verweerder kan verplicht zijn de afscheidbare gebouwen en verbeteringen weg te nemen op het einde der verhuuring en het gehuurde goed terug te geven in de staat waarin hij dit ontvangen heeft, en hij daarenboven in de loop van de pacht het recht heeft deze weg te nemen;

Overwegende dat de vraag, te weten of al dan niet een gebouw of verbetering afscheidbaar is van het verhuurde goed, een feitelijke vraag is;

Overwegende dat, indien dit hem niet verboden is door overeenkomst, huurder in de loop van de pacht opbouwingen en verbeteringen aan het verpachte goed doen mag, in zover hij daardoor de bestemming van de zaak niet wijzigt en het niet strijdig is met zijn verplichting van de zaak te genieten als goed familievaader;

Overwegende dat het recht van verhuurder de verbouwingen en verbeteringen voor zich te houden, maar kan uitgeoefend worden op het einde van de pacht, zodanig dat gedurende de pacht huurder deze — die afscheidbaar zijn — mag wegnemen, op voorwaarde de zaak in haar vroegere staat te herstellen (De Page « Dr. Civ. » t. IV, bl. 683 en 684, noot 1);

Dat, eens de pacht geëindigd, pachter niets meer wegnemen mag, daar zijn recht van genot der zaak, volgens haar bestemming, vervallen is en hij dus op die zaak geen enkel recht meer uitoefenen mag (De Page « Dr. Civ. », t. IV, bl. 684, noot 1);

Overwegende derhalve dat de eis, in zover hij tot voorwerp heeft aan verweerder het wegnemen der gebouwen en voltooiingswerken — die afscheidbaar zijn — te doen verbieden, ongegrond voorkomt;

Overwegende nochtans dat verweerder in zijn besluiten akte neemt dat hij niets mag wegnemen van hetgene eerste eiseres als onroerend bij bestemming beschouwt en dat zij van alles eigenares zal worden bij het aanstaand eindigen van de pacht;

Dat hij zich bij dit voornemen neerlegt;

Overwegende dat geen verder verbod aan verweerder dient opgelegd;

Overwegende dat, wat betreft de vraag tot betaling van 35.000 fr. schadevergoeding bij niet naleven van bepaald dubbel verbod, deze niet gegrond voorkomt;

Overwegende inderdaad dat, zoals hierboven uiteengezet, het dubbel, zoals geformuleerd verbod, niet aan verweerder hoeft opgelegd;

Dat daarenboven het van meetaf aan onmogelijk is het bedrag van een gebeurlijke schade te bepalen, moest verweerder aan gebeurlijke kopers een onjuiste toestand uiteenzetten.

B. Tegenvordering :

Overwegende dat, bij tegeneis, Vanneste Georges volgende vergoedingen vordert :

1. voor aanbouw van slaapkamer en keuken	fr. 25.000,—
2. voor voltooiingswerken	19.110,—
3. voor herstellingen wegens oorlogsschade	12.776,60
	fr. 56.886,60

Dat hij ook de teruggave der overbetaling der som van 8.947,45 fr. vordert, zijnde wat de ruwbouw boven de door Vannest Alice gegeven 50.000 fr. gekost heeft;

a) Wat betreft de vergoedingen :

Overwegende dat het vraagstuk betreffende het lot der werken, verricht door huurder aan het gehuurde goed, op het einde der verhuuring — in geval van afwezigheid van bepaald beding dienaangaande — betwist wordt;

Dat een aanzienlijk deel der rechtspraak en een deel der rechtsleer, bij analogie, een oplossing vinden wil in de regelen der aantrekking en bijzonderlijk in de toepassing van art. 555 B.W. (Verbr., 17 november 1883, Pas. 1883, I, 367; Ber. Brussel, 3 december 1901, Pas. 1901, II, 188; Jossierand, Dr. Civ., t. II, n° 1214; Planiol et Ripert, Dr. Civ., t. I, n° 607; Colin et Capitant, Dr. Civ., t. II, n° 660), terwijl een ander deel der doctrine een oplossing zoekt in het beginsel van het pachtcontract en van het gemeen recht betreffende het stelsel der kosten en de verrijking zonder oorzaak; (De Page, Dr. Civ., t. IV, blz. 681; Baudry Lacantinerie, Dr. Civ., Biens, n° 376; Laurent, Dr. Civ., t. IX, n° 275; t. XXV, n° 175 en volg.);

Dat allen echter een onderscheid maken tussen de afscheidbare werken en beplantingen en de van het onroerend goed niet afscheidbare werken, dit zijn deze welke in het onroerend goed ingelijfd zijn;

Overwegende dat noch verhuurder enig recht heeft op de eigendom, noch de huurder uit dien hoofde enig recht op vergoeding, vóór het verstrijken van de verhuuring of pacht;

Overwegende dat het ter zake niet betwist wordt dat de pacht nog niet verstreken is;

Overwegende dat derhalve de vordering in vergoeding van Vanneste Georges voorbarig voorkomt;

Dat hij alleen bewarende maatregelen zou kunnen nemen, zoals een tegensprekelijke en omstandige beschrijving van het goed;

b) *Wat betreft de herstellingen wegens oorlogsschade en de teruggave van het overbetaalde :*

1. *Herstellingen wegens oorlogsschade :*

Overwegende dat eiser op tegenvordering beweert dat hij aan het huis van Vanneste Alice herstellingen heeft gedaan ten gevolge teistering door luchtbombardement, en dit ten bedrage van 12.776,65 fr.;

Overwegende dat, in zover de werkelijkheid en het bedrag dezer herstellingen bewezen zijn, Vanneste Georges recht heeft op terugbetaling of vergoeding, hetzij op grond van principes van het huurcontract — de huurder, als goed huisvader, gehouden zijnde de schade te beperken (art. 1728 B. W.) — hetzij op grond van de waarneming buiten last (art. 1375 B. W.), hetzij op grond van de verrijking zonder oorzaak, naar gelang de feitelijke omstandigheden;

Overwegende dat Vanneste Georges, tot staving van zijn eis, een reeks facturen voorlegt, getekend voor kwijting, alsook een attest van architect Roose nopens de oorsprong der schade door oorlogsfeiten en de noodzakelijkheid der herstellingen;

Overwegende dat Vanneste Alice in besluiten dit niet betwist;

Dat zij echter laat uitschijnen dat deze uitgaven van eiser in tegenvordering maar de tegenprestatie vormen voor de abnormaal lage huurprijs door hem betaald;

Dat deze laatste beweert dat dit reeds beslecht geworden is bij vonnis van 18 april 1953 dezer rechtbank, hetwelk kracht van gewijsde bekomen heeft, zodat verweerster op tegenvordering hierop niet meer terugkomen mag;

Overwegende dat dit argument geen steek houdt;

Overwegende dat het geschil, beslecht bij het vonnis van 18 april 1953, hetzelfde voorwerp niet had als huidig geschil;

Dat, terwijl het geschil, waarvan de rechtbank kennis neemt op tegenvordering, onder meer tot voorwerp heeft de terugbetaling van uitgaven door Vanneste Georges gedaan aan de eigendom van Vanneste Alice, ten voordele van deze laatste, het vorig geschil, waarover uitspraak werd gedaan bij gemeld vonnis, tot voorwerp had de aanpassing en verhoging van de huurprijs, door Vanneste Georges aan Vanneste Alice betaald;

Dat de rechter vaststelde dat, om de werkelijke normale huurwaarde te bepalen, rekening moest gehouden worden met zekere factoren, onder meer « met het feit dat, zo geïntimeerde zelf sommen zou uitgegeven hebben voor herstel en omvormingswerken, die de huurwaarde van de woonst hebben vermeerderd, het ook niet mag uit het oog verloren worden dat hij een huurprijs betaalde veel lager dan de normale en aldus een aanzienlijke compensatie heeft ontvangen »;

Overwegende dat de rechter van 1953 dus niets beslist heeft betreffende de terugbetaling der herstellingswerken;

Dat veel eerder blijkt dat hij bedoeld heeft dat het verlies aan rente van het kapitaal van huurder, uitgegeven voor de herstellingswerken, een compensatie vond in de zeer lage huurprijs die hij betalen moest;

Overwegende dat Vanneste Alice daarenboven aanvoert dat het bezit door Vanneste Georges der gekweten facturen niet bewijst dat hij deze betaald heeft met eigen penningen en niet met het geld dat hij van haar zelf ontvangen had;

Overwegende dat Vanneste Georges een reeks bescheiden voorlegt, gedagtekend van 1934 en 1935 voor het opbouwen van het huis, en van 1940 tot 1947 voor herstellingen;

Dat, volgens factuur van 16 mei 1935, aan de metsers een som van 25.059,20 fr. werd betaald, en aan de timmerman, volgens kwijtschrift van 12 september 1934 een som van 4.000 fr., alsook, volgens factuur van 18 januari 1935, een som van 16.197,30 fr.;

dat daarbij, volgens rekeninguittreksel der Bank van Brussel in dato van 4 november 1954, blijkt dat de rekening van Vanneste Georges gekrediteerd werd op 4 mei 1934 met 50.000 fr., en vervolgens gedebiteerd werd op 21 juni 1934 met 20.000 fr., op 8 augustus 1934 met 10.000 fr., op 28 september 1934 met 3.000 fr., en op 20 oktober 1934 met 14.000 fr., zijnde in totaal 47.000 fr.; som welke nagenoeg overeenstemt met de kostprijs opgegeven door de ondernemers;

Overwegende dat daarenboven de som van 4.121,50 frank betaald werd op 24 oktober 1934 aan de heer Vandenbroucke, die er kwijting van gaf op de metingstaal, en, volgens regelmatige kwijting, aan de stad Kortrijk op 3 mei 1934 — 30 fr. — en op 10 januari 1936 — 300 fr. — werden betaald;

Dat eindelijk afschrift van het besluit tot machtiging om te bouwen maar verleend werd tegen betaling van een som van 3.299 fr., taksen en vergoedingen;

Overwegende dat Vanneste Georges vóór einde januari 1936 dus minstens een bedrag van 25.059,20 + 4.000 + 16.197,30 + 4.121,50 + 330 + 3.299 = 53.007,— fr. had betaald, hetgeen de hem door Vanneste Alice toevertrouwde som overtreft;

Dat het dus onmogelijk is dat hij meer dan veertien jaar later herstellingskosten zou bekostigd hebben met de penning van Vanneste Alice;

Dat dit deel van de vraag dus gegrond voorkomt;

2. *Teruggave van het overbetaalde :*

Overwegende dat Vanneste Georges beweert dat hij van Vanneste Alice 50.000 fr. ontvangen had voor een bouw te laten optrekken volgens bestek, beschrijving en aannemingscontract, en dat dit gebouw in werkelijkheid 58.947,85 fr. heeft gekost, zodat het door hem teveel betaalde, zijnde 8.947,45 fr., door Vanneste Alice moet worden terugbetaald;

Overwegende dat deze laatste betwist dat er nog een saldo zou overblijven, daar dienaangaande nooit geen voorbehoud werd gedaan;

Overwegende dat, spijs dit, indien in feite de bouw meer dan 50.000 fr. heeft gekost, Vanneste Alice gehouden is tot de terugbetaling van het verschil, hetzij op grond der lastgeving indien deze niet beperkt was tot de som van 50.000 fr., hetzij op grond der verrijking zonder oorzaak;

Overwegende echter dat een zekere tegenstrijdigheid bestaat in de voorgelegde bescheiden; dat inderdaad enerzijds aan Vanhoutte, volgens de kwijtschriften, 25.059,20 fr. zouden uitbetaald zijn geweest, terwijl volgens stortingsbewijzen van het Postcheckambt, 3.000 + 14.000 + 18.000 = 35.000 fr. zouden uitgekeerd geweest zijn;

Dat derhalve een deskundig onderzoek zich opdringt;

.....

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

10e Kamer. — 9 juli 1955.

Voorzitter : M. Roevens.
 Rechters : M.M. Verhoeven en Massa.
 O.M. : M. Caron.
 Advocaat : Mr Van Alsenoy.

Zeelieden. — Wet van 5 juni 1928, houdende herziening van het Wetboek van Tucht- en strafrecht voor de handelsmarine en de zeevisserij. — Grenzen van toepasselijkheid.

De bijzondere disciplinaire straffen, bepaald bij de wet van 5 juni 1928, vinden alleen toepassing wegens feiten, door zeelieden gepleegd aan boord van het schip, waarop zij aangemonsterd zijn en op de scheepsrol waarop zij ingeschreven zijn. Misdrijven door zeelieden gepleegd aan boord van een ander vaartuig dan datgene, waarop zij aangemonsterd zijn, zijn strafbaar krachtens de bepalingen van het gewone Wetboek van Strafrecht.

O. M. t/ Blanke

Overwegende dat betichte gedagvaard werd hoofdens inbreuk op art. 11 van de wet van 5 juni 1928 om zich plichtig gemaakt te hebben aan dronkenschap met rustverstoring aan boord of tijdens de dienst ;

Overwegende dat op het ogenblik der aangewreven feiten betichte zeeman was aan boord van het schip « Bastogne » terwijl de in de dagvaarding vermelde inbreuk gepleegd werd aan boord van het schip « Lubumbashi » ;

Overwegende dat de bijzondere disciplinaire straffen voorzien door de wet van 5 juni 1928 enkel hunne normale toepassing vinden wegens inbreuken gepleegd door zeelieden aan boord van het schip waarop zij aangemonsterd zijn en op wiens scheepsrol zij ingeschreven zijn ;

Dat dan ook de misdrijven gepleegd door zeelieden aan boord van een ander vaartuig dan hetwelke waarop zij aangemonsterd zijn, beteugeld worden door de gewone wetten van het Strafwetboek ; dat bijgevolg de betichting, zoals omschreven in de dagvaarding, ter zake niet kan weerhouden worden.

.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

30 september 1954.

Voorzitter : M. De Smet.
 Rechters : M.M. Debaillie en van Nuffel.
 Referendaris : M. Van Hauwermeiren.
 Advocaten : Mrs De Cordier en Rombaut.

Aansprakelijkheidsverzekering. — Dronkenschap van autobestuurder. — Verhaalsrecht van de verzekeraar krachtens beding in de polis. — Toestaan van respijttermijnen krachtens art. 1244 B.W.

Wanneer een beding in de polis van aansprakelijkheidsverzekering bepaalt, dat de verzekeraar tegen de autobestuurder een verhaalsrecht heeft, indien deze in staat van dronkenschap verkeerde op het ogenblik van het ongeval, is het voor het ontstaan van dat verhaalsrecht niet nodig dat het ongeval te wijten is aan die dronkenschap.

Hoewel de autobestuurder het ongeval door zijn onvoorzichtigheid heeft veroorzaakt, kan niet gezegd

worden dat een dergelijk ongeval geen « ongeluk » is, te meer wanneer de ernstige gevolgen daarvan buiten verhouding zijn met zijn schuld; de rechter kan hem derhalve krachtens art. 1244 B.W. respijttermijnen toestaan.

N. V. Aurora t/ Somerling.

Overwegende dat de eis strekt tot de veroordeling van verweerder om te betalen aan eiseres de som van 28.366 fr. met de vergoedende interesten op die som vanaf de dag van de werkelijke betaling, de gerechtelijke interesten en de kosten ;

Overwegende dat de eis gesteund is op de uitgave door de verzekeringsmaatschappij Aurora gedaan ten gevolge van een auto-ongeval van verweerder ;

Overwegende dat de eiseres beweert recht te hebben op de terugbetaling van die uitgaven, omdat verweerder zich op het ogenblik der feiten in dronken toestand bevond, en omdat hij bovendien het exploit van dagvaarding voor de Correctionele Rechtbank niet aan eiseres overmaakte ;

Overwegende dat verweerder daartegenover inbrengt dat de verzekeringsmaatschappij genoeg ingelicht was over de stand der zaak en zelf het onderzoek had moeten volgen ; dat hij opgesloten was en niet wist wat hij met de dagvaarding moest doen ; dat het ten andere niet bewezen is dat de dronkenschap de oorzaak was van het ongeval ;

Overwegende dat art. 16 van de Verzekeringsovereenkomst luidt als volgt : « Alle citaties, dagvaardingen ... moeten aan de zetel van de Maatschappij gezonden worden binnen de 48 uren van hun afgifte of hun betekening, op straffe voor de verzekerde zelf de gevolgen van de vertraging te moeten dragen ».

Overwegende dat het feit dat verweerder in de gevangenis verbleef hem niet belette de dagvaarding over te sturen ;

Overwegende dat, hoewel het niet bewezen is dat de opgelopen veroordeling een gevolg is van het gebrek aan verdediging, daar de betichte ter zitting der Correctionele Rechtbank verdedigd werd door een ervaren advocaat, de vennootschap nochtans belet werd art. 20 van het contract toe te passen, artikel dat voorziet dat de verzekeringsmaatschappij de verdediging mag inrichten ;

Overwegende anderzijds dat het nutteloos is te onderzoeken of de dronkenschap al of niet de oorzaak is van het ongeval ; dat inderdaad art. 25 beschikt dat zij een verhaal kan uitoefenen tegen een bestuurder die in staat van dronkenschap verkeerde op het ogenblik van het ongeval, zonder te bepalen dat het ongeval moet te wijten zijn aan die dronkenschap ;

Overwegende daarenboven dat er niet ernstig kan betwist worden dat verweerder erg bedronken was op het ogenblik der feiten en dat zonder die dronkenschap het ongeval niet zou gebeurd zijn ; dat verweerder reeds een eerste verwittiging gekregen had door de veroordeling welke hij op 8 maart 1951, bij vonnis van de Correctionele Rechtbank opgelopen had ;

Overwegende dat, wat het bedrag der uitgaven betreft, alleen de betaling aan Dr. Vercauteren betwist wordt, maar dat eiseres het kwijtschrift voor die som, door Dr. Vercauteren ondertekend, voorbrengt ;

Overwegende dat, subsidiair, verweerder termijnen van respijt vraagt : dat het de Rechtbank behoort te beslissen of deze termijnen dienen te worden verleend ;

Overwegende dat, hoewel verweerder de feiten uitgelokt heeft door zijn onvoorzichtigheid, er niet kan gezegd worden dat een dergelijk ongeluk geen « ongeluk » is, te meer dat de erge gevolgen welke dit ongeluk voor verweerder medeslepen buiten verhou-

ding schijnen te zijn met zijn schuld, dat verweerder ten andere bij onwetendheid en te goeder trouw kan verzuimd hebben de dagvaarding aan de maatschappij over te maken; dat er ten slotte rekening mag gehouden worden met de gevolgen van het ongeval voor het gezin van verweerder.

HOGE MILITIERAAD

24 juni 1955.

Voorzitter : M. Hallemans, raadsheer in
het Hof van Beroep.
Advocaat : Mr Fayat H.

Militie. — Vereisten voor de toepasselijkheid van de wet van 12 Maart 1954.

De wet van 12 maart 1954 is slechts van toepassing op degenen die de in 1° of in 2° van artikel 12 van de Dienstplichtwet dd. 15 juni 1951 vermelde voorwaarden vervullen na verloop der bij K. B. bepaalde aanvraagtermijnen en die hun aanvraag daartoe indienen in elk geval vóór de dag, waarop zij hun eenheid moeten vervoegeen.

B...

Inzake B., die om de vrijlating op morele grond voorzien bij artikel 12, 1° en 2° der dienstplichtwet verzoekt bij toepassing van de wet dd. 12 maart 1954;

Gelet op de schriftelijke aanvraag van belanghebbende gedagtekend 13 januari 1955;

Gelet op de beslissing van de Militieraad der provincie Brabant dd. 4 maart 1955, waarbij de aanvraag verworpen werd;

Aangezien appellant reeds onder de wapens is sedert 1 oktober 1954 en zijn aanvraag om vrijlating, gegrond op de wet dd. 12 maart 1954, niet ingediend heeft zoals vereist bij artikel 1 dezer wet, nl. vóór de dag waarop hij zich bij zijn eenheid moest voegen;

Aangezien overigens appellant reeds vóór 31 januari 1953 ten minste vijf broeders en zusters in leven telde en op drie broederdiensten kon aanspraak maken vóór gezegde datum;

Aangezien hij thans te vergeefs de toepassing van de wet van 12 maart inroept, daar deze wet slechts van toepassing is op degenen die de voorwaarden vermeld in 1° of in 2° van artikel 12 der dienstplichtwet dd. 15 juni 1951, komen te vervullen, na verloop der bij koninklijk besluit bepaalde aanvraagtermijnen, en die hun aanvraag daartoe indienen in elk geval vóór de dag waarop zij zich bij hun eenheid moeten voegen;

Aangezien zelfs in de veronderstelling dat het gemeentebestuur zou nagelaten hebben hem het militie-model 10 te bestellen om hem te herinneren dat hij in de loop van de maand januari 1953 desgewenst een aanvraag om vrijlating kon indienen, deze formaliteit geenszins een wettelijke verplichting uitmaakt;

Aangezien inderdaad om aan dergelijk verzuim te voorzien het aanbrengen van de militieaanplakbrieven in al de gemeenten van het Rijk vanaf 1 december, telken jare aan de dienstplichtigen hun rechten en verplichtingen herinnert, alsook de voorgeschreven termijnen voor het indienen der aanvragen;

Aangezien bijgevolg appellant niet kon onwetend zijn dat hij zijn aanvraag binnen bepaalde termijnen moest indienen;

Om deze redenen,

Bevestigt de bestreden beslissing.

VREDEGERECHT TE MECHELEN (Zuid Kanton)

18 februari 1955.

Vrederechter : M. De Ridder.

Advocaat : Mr. Adriaenssens, loco Matheessens.

Bewijs van overeenkomst. — Stilzwijgende buitengerechtelijke bekentenissen.

Het bewijs van het bestaan ener overeenkomst mag geleverd worden door een buitengerechtelijke bekentenis van de partij tegen wie de overeenkomst wordt ingeroepen.

Het stilzwijgen van deze partij kan als buitengerechtelijke bekentenis doorgaan, indien dit stilzwijgen gepaard gaat met omstandigheden, die op zichzelf de uitvoering der betwiste overeenkomsten uitmaken.

Beeck t/ Huysmans.

Herzien het exploit van rechtsingang dd. 30 december 1954 evenals Ons vonnis d.d. 14 januari 1955;

Gehoord de partijen persoonlijk ter zitting van 28 januari daaropvolgend;

Aangezien, bij deze persoonlijke verschijning, de eiser toelicht dat de scheidsmuur, tussen de bergplaats van verweerders eigendom en de stalling van eisers huis, werd opgetrokken in het jaar 1926, doch voor het overige de thesis van verweerder, zoals zij werd uiteengezet in Ons vonnis d.d. 14.1.1955, blijft logenstraffen;

1) Aangezien het geschil dus thans, in volledigheid, kan samengevat als volgt: A) Eiser beweert dat, gerekend aan de hedendaagse kostprijzen, hem door verweerder een som van 9914,10 fr. verschuldigd is om volgende redenen:

a) in de loop van het jaar 1925 werd hij gelast door verweerder om, voor dezès rekening, een scheidsmuur op te trekken tussen zijn eigendom en deze van de heer Wouters;

b) in de loop van het jaar 1926 heeft hij een scheidsmuur opgetrokken tussen de bergplaats van verweerders eigendom en de stalling van eisers huis; de verweerder moet voor de helft in deze kosten tussenkomen.

B) Verweerder werpt op dat er destijds (vermoedelijk in het begin van 1925), tussen hem en de eiser was overeengekomen dat hij voor het optrekken dier scheidsmuren niets moest betalen, omdat hij (verweerder) aan de eiser een stukje grond had afgestaan;

Aangezien m.a.w. de verweerder aanvoert dat, vermoedelijk in het begin van het jaar 1925, hij een overeenkomst afsloot met de eiser waarbij de eerste zich verbond enkele meters grond af te staan aan de tweede, terwijl deze laatste als tegenprestatie de twee scheidsmuren weskwestie zou optrekken zonder dat verweerder zijn aandeel daarin moest betalen;

2) Aangezien deze overeenkomst niet schriftelijk werd vastgelegd;

dat de waarde ervan, volgens de elementen van het geding op huidig ogenblik, belet dat die beweerdde overeenkomst met getuigenissen (indien mogelijk) of met vermoedens zou bewezen worden;

dat de eiser bovendien loochent dat zulke overeenkomst ooit zou tot stand gekomen zijn;

3) Aangezien echter in huidig geding waar het bewijs met getuigenissen en met vermoedens uitgesloten is, het bestaan der door verweerder ingeroepen overeenkomst door de bekentenis van de eiser

mag bewezen worden (zie De Page, droit civil, deel III, n° 863 bis, 880, 1015; De Page, Complément au traité de droit civil, deel II, blz. 513);

Aangezien de eiser echter geen gerechtelijke bekentenis doet van het bestaan der door verweerder ingeroepen overeenkomst;

Aangezien na te gaan blijft of de eiser deze overeenkomst toegeeft in een buitengerechtelijke bekentenis;

dat de wet geen vorm voorschrijft waarin de buitengerechtelijke bekentenis dient gedaan te worden: zij mag op stilzwijgende wijze gedaan worden, en kan voortspruiten uit feiten van uitvoering, gesteld door de partij tegen dewelke men de buitengerechtelijke bekentenis inroept (Verbr. 19.10.1944, Pas. 1945, I, 14);

dat de uitvoering der overeenkomst daarom genoemd wordt een « *aveu en action* » (zie De Page, Droit civil, deel III, n° 1032); zij is een vorm van buitengerechtelijke bekentenis, ontstaan na de overeenkomst zelf (De Page, Complément au traité de droit civil, deel II, blz. 526);

Aangezien het stilzwijgen van een partij als bekentenis kan doorgaan, indien dit stilzwijgen met bepaalde omstandigheden gepaard gaat (De Page, droit civil, deel III, n° 1012); dat sommige omstandigheden, die op zich zelf en door zich zelf de uitvoering der betwiste overeenkomst uitmaken, als bekentenis kunnen doorgaan (De Page, Complément au traité de droit civil, deel II, blz. 526);

dat verder, opdat de ingeroepen overeenkomst zou bewezen zijn door haar uitvoering zelf, het niet nodig is dat deze uitvoering erkend wordt door de tegenpartij; het volstaat dat de uitvoering vaststaat door de bestanddelen der zaak (De Page, Complément au traité de droit civil, deel II, blz. 526, letter C.);

4) Aangezien, na het voorstellen dezer principes, het past aan te stippen dat, indien de door verweerder ingeroepen overeenkomst werkelijk bestaat, de eiser deze slechts kon « uitvoeren » door het niet vorderen aan verweerder van zijn aandeel in de kosten der scheidsmuren, respectievelijk opgetrokken in 1925 en 1926;

5) Aangezien uit de bescheiden der zaak blijkt dat de eiser voor de verweerder, over een tijdspanne van ongeveer twintig jaar, verschillende werken heeft uitgevoerd; telkens kort na de uitvoering dier werken factuur stuurde aan verweerder, en door deze voldaan werd:

a) voor werken door de eiser voor verweerder uitgevoerd op 11 december 1926, werd door de eerste aan de tweede factuur opgestuurd op 31 december 1926, dewelke voldaan werd op 15.1.1927;

b) voor werken door de eiser voor verweerder uitgevoerd op 19 April 1927, werd door de eerste aan de tweede factuur opgestuurd op 28 april 1927, dewelke voldaan werd op 19 mei 1927;

c) voor werken door de eiser voor verweerder uitgevoerd op 11 en 16 november 1946, werd door de eerste aan de tweede factuur opgestuurd op 23 november 1946, dewelke voldaan werd op een niet aangestipte datum;

d) voor werken door de eiser voor verweerder uitgevoerd op 13, 18, 20 en 22 oktober 1947, werd door de eerste aan de tweede factuur opgestuurd op 25 oktober 1947, dewelke voldaan werd op 28 oktober 1947;

e) voor werken door de eiser voor verweerder uitgevoerd op 14, 19, 21 en 26 Juli 1947, werd door de eerste aan de tweede factuur opgestuurd op 31 juli 1947, dewelke voldaan werd op 31 juli 1947;

f) voor werken door de eiser voor verweerder uitgevoerd op 3 en 13 maart 1948, werd door de eerste aan de tweede factuur opgestuurd op 15 maart 1948, dewelke voldaan werd op 20 maart 1948;

Aangezien dus blijkt dat verweerder niet in onmin leefde met de eiser, vermits hij hem al zijn werken toevertrouwde; dat eiser niet de gewoonte had te wachten met het aanbieden zijner rekeningen, en verweerder deze steeds stipt en snel heeft voldaan;

Aangezien, wanneer dan de eiser voor het optrekken van twee scheidsmuren sedert 1925 en sedert 1926 nooit iets van de verweerder heeft gevorderd tot in 1954, dit eenvoudig, gezien in het daglicht van de verdere betrekkingen tussen partijen, de uitvoering uitmaakt van zijn verplichting, en de door verweerder ingeroepen overeenkomst door stilzwijgende buitengerechtelijke bekentenis vanwege de eiser bewezen is;

Aangezien de vordering bijgevolg ongegrond is;

Gelet op de artikelen 2, 30, 32, 33, 35, 37 en 41 der wet van 15.6.1935;

Om deze redenen:

Wij Vrederechter, oordelende op tegenspraak en in eerste aanleg, wijzen eiser af van zijn vordering als zijnde ongegrond en veroordelen hem tot de kosten van het geding.

BOEKBESPREKING

Mr W. F. PRINS. — *Mens en staat*. — J. B. Wolters, Groningen. - 1954. - 28 p.

Het is steeds hoogst interessant kennis te nemen van een inaugurale oratie uitgesproken door een pas benoemd hoogleraar omdat daarin meestal de algemene tendenzen van zijn onderwijs kunnen onderkend worden.

De Heer Prins werd vorig jaar aangesteld als professor van staats- en administratief recht aan de universiteit te Utrecht en als onderwerp van zijn openingsles koos hij de verhouding tussen mens en staat, voorzeker het kernvraagstuk van het hedendaags publiek recht.

De auteur stelt gedurende de laatste jaren een geweldige vooruitgang vast bij de wetenschappelijke behandeling van het staats- en administratief recht; er wordt steeds een ruimere plaats aan deze vakken toegekend in het universitair onderwijs, er bestaat op dit gebied een uitgebreide literaire productie, — zodanig dat de auteur zelfs van overdaad spreekt, — en er verschijnen een groot aantal tijdschriften aangaande deze tak van het recht.

Deze vooruitgang in de wetenschap kan echter niet worden vastgesteld bij de praktische behandeling van de staatsrechtelijke vraagstukken in het Parlement. Schrijver geeft een reeks voorbeelden, waarin de grondwettelijke beginselen op de stelligste wijze miskend zijn geworden, en hij legt daarbij de nadruk op het systeem der besluitwetten.

Het Parlement is van zijn waar doel afgeweken; het geeft minder en minder blijk besef te hebben van de idealen die gelden in de Westerse beschaving. De belangrijkste beslissingen, die bepalend zijn voor het leven der gemeenschap, worden genomen zonder enig debat in grote stijl, de minderheid wordt niet meer erkend en desaangaande zegt schrijver « een parlement, waarin de oppositionele minderheid wordt doodgezwegen, ondermijnt zichzelf ».

De rechtsbegrippen worden door de volksvertegenwoordiging over het hoofd gezien, wat noodzakelijk leidt tot daling van de eerbied voor het recht. Er wordt geweldig misbruik gemaakt van het zogenaamd

«noodrecht» in omstandigheden waarin zulks niet in het minst verantwoord is.

Het beeld dat Prof. Prins van de toestand schildert is wel zeer zwart. Een hoop ware gelegen in het optreden van de Eerste Kamer, wanneer deze haar rol zou opvatten als toetsing van de wetgevende maatregelen aan het recht. Van dergelijke houding der Eerste Kamer is echter niets te bespeuren. Hoeveer zijn wij niet afgedwaald van de idealistische vooruitzichten die 50 jaar geleden nog golden betreffende de gestadige ontwikkeling van het staatsbestel in de richting van de rechtstaat in zijn volle konsekventies?

Het geloof aan deze ontwikkelingsrichting is thans verloren. Het aanvaarden der delegatie van de wetgeving doet denken aan abdicatie van de wetgevende lichamen.

Ontnuchterd staat de jurist thans tegenover de resultaten «van wat eenmaal beschouwd werd als de triomf van het door de rede geleide rechtsbewustzijn». Dit is duidelijk merkbaar o.a. bij het kiesstelsel, dat in Nederland in de hoogste mate redelijk en eerlijk is uitgewerkt, doch waarbij de burger ten slotte een geweldige onverschilligheid aan de dag gaat leggen. De grootste volmaaktheid van het staatsbestel op rationele grondslag brengt niet de beste oplossingen en hierbij haalt de auteur voorbeelden aan uit de Engelse staatsrechtsgeschiedenis, waaruit blijkt dat de beste stelsels in de praktijk niet steeds op redelijke grondslag worden gewonnen.

Dit brengt dan de auteur in het tweede gedeelte van zijn uiteenzetting tot een reeks bedenkingen aangaande het invoeren in de Nederlandse grondwet van de zogenaamde «sociale grondrechten» en hun verhouding tot de klassieke vrijheidsrechten. Beiden behoren tot een volstrekt andere sfeer «de mens die ons tegemoet treedt als drager van vrijheidsrechten is een andere dan de mens die verzorging van zijn welzijn vordert».

Beide sferen worden echter in de laatste tijd veelal verward. Zelfs de klassieke vrijheidsrechten worden thans in gans andere zin geïnterpreteerd dan oorspronkelijk de bedoeling was.

Wat blijft er nog over van het eigendomsrecht, waarvan zelfs stelselmatige depossederings zonder schadeloosstelling niet in strijd geacht wordt met de universele verklaring der rechten van de mens. In verband hiermede gewaagt de auteur van «de uitermate plumpe manier waarop de overheid in de afgelopen jaren getracht heeft om op kosten van toevallige derden de woningnood te lenigen».

Het heffen van belastingen voor andere dan fiscale doeleinden en het steeds verder opvoeren van de belastingdruk verlaagt de mens ten slotte tot staatslaaf. Wil men de «sociale grondrechten» verwezenlijken dan brengt dit met zich een noodzakelijke intensivering der overheidsbemoeienis en niet alleen een bedreiging van de eigendom maar ook van alle andere waarden die in de klassieke vrijheidsrechten haar erkenning vinden. Prof. Prins meent dat zulks volkomen past in de gedachtengang van een Robespierre, die de gelijkheid vóór de vrijheid stelde.

Tegen deze strekking stelt de auteur het feit dat in de Westerse beschaving het vrijheidsverlangen sterker is gebleken dan de begeerte naar gelijkheid en dat het individu als een in beginsel soevereine persoonlijkheid erkend is gebleven.

De mens moet in zijn medemens het «anders-zijn» erkennen en alleen daarin wint hij zijn vrijheid.

De sociale rechten ziet Prof. Prins volkomen in tegenstelling met de klassieke vrijheidsrechten; in hun

sfeer is de mens niet drager van plichten maar eiser tegenover zijn medemens, «zij vragen om een behoorlijk en redelijk levenspeil voor iedereen en vervreemden daardoor het individu van zijn bestemming tot vrijheid, want vrij is niet degene die leven mag naar wat anderen behoorlijk en redelijk vinden, maar wie zijn eigen grenzen zet».

Het is een ernstige bedreiging voor de Westerse beschaving dat de drang om alleen in vrijheid te leven onweerstaanbaar overwoerd wordt door de drang tot «hebben», dat er onverschilligheid ontstaat ten opzichte van de vrijheidsrechten en de mensen zich dienstvaar maken «aan een gigantisch overheidsapparaat, zolang zij op die wijze enkele schamele zekerheden kopen».

De schrijver besluit zijn betoog met tegenover de man, die zich zet aan het invullen van formulieren in de welvaartstaat en die bij elk formulier iets verliest aan menselijke waardigheid, te plaatsen de man die, tegen de verklaarde wil van de overheid in, «in het zwart» een contract sluit, doch zich daaraan gebonden acht en aldus tegelijkertijd overtreder van de wet is, doch tevens schepper van recht.

Deze lezing, in haar beknopte vorm, heeft een diepe betekenis. Het gebeurt zelden dat van op het gestoelte van een hoogleraar in het staats- en administratief recht op zo drastische wijze wordt ingegaan tegen de strekking welke zich in deze tijd doet gelden, namelijk de berusting in het verliezen van de vrijheid ten voordele van enig materieel belang met het uiteindelijk beeld der fatale nivelerings in de massa naar standaardmodel.

René Victor.

BIBLIOGRAPHIE

België

Vlaams Rechtsgenootschap Leuven. — Jaar boek II. - 1955. - 89 p.

Het tweede Jaarboek van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven is verschenen. Het bevat zeer belangrijke verhandelingen. In de eerste plaats de twee voordrachten, die voor het Rechtsgenootschap gehouden werden op de vergadering van 3 juli 1955 door Oud-Minister Mr H. Marck en Mr J. L. Custers, betreffende «Het ontstaan en de toepassing van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken». Mr Custers behandelt hierbij meer in het bijzonder de taalregeling voor de Brusselse agglomeratie.

Verder vinden wij er het verslag van de jury, bestaande uit de Professoren Fredericq, Thuysbaert en Van Goethem, betreffende de Emile Van Dievoet-Prijs, die toegekend werd aan de Heer Raymond Derine voor zijn werk «Grenzen van het eigendomsrecht in de XIX^{de} eeuw».

Ter gelegenheid van de uitreiking van deze prijs hield Prof. Van Dievoet een belangrijke rede betreffende «De beoefening van de wetenschap van het privaatrecht en haar methode» waarin hij een doordringende kritiek geeft van de begrippenjurisprudentie en de noodzakelijkheid in het licht stelt haar te vervangen door het zoeken naar rechtsbeginselen en waarbij hij ook de klemtoon legt op de noodzakelijkheid van de beoefening der rechtshistorie en der rechtsvergelijking.

De Heer Frans Van Cauwelaert schreef een «In memoriam» voor wijlen de Heer Hubert Verwilghen. Verder komen nog in het Jaarboek voor een artikel

van Prof. F. Collin over « De grenzen van het Strafrecht » waarin wordt aangetoond hoe de staat de grenzen van het strafrecht heeft miskend door het overmatig uitbreiden van het aantal misdrijven, waardoor de sanctie erg in waarde vermindert.

De Heer A. Vranckx, Raadsheer in de Raad van State, publiceert nog in het Jaarboek een voortreffelijke uiteenzetting over « Rechtstaal en Bestuursstaal », historisch gefundeerd met een uitstekend overzicht der geschiedenis van het tot stand komen der Nederlandse wetteksten.

Dit Jaarboek is een blijvend bewijs van de zeer grote activiteit van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven.

Nederland

E. A. M. Lamers. — **Het Nederlandse gevangeniswezen in het jaar 1954.** — Staatsdrukkerij- en uitgeverijbedrijf, 's Gravenhage. - 1955. - 171 p.

De gekende specialist E. A. M. Lamers, Directeur-Generaal van het Gevangeniswezen, heeft zoals elk jaar aan het Ministerie van Justitie verslag uitgebracht over de werkzaamheden van het departement in verband met het gevangeniswezen.

Het is een uitvoerige uiteenzetting geworden, die al degenen die zich in België met het strafrecht bezig houden in de hoogste mate belang zal inboezemen. Men leert er de organisatie in kennen van de speciale diensten aan het hoofd van dewelke de Heer Lamers staat, met hun studie- en voorlichtingscentrum; men vindt er inlichtingen over het gebezigd personeel, uitvoerige gegevens over de gestichten in het algemeen, de differentiatie der gevangenen en de selectie der gedetineerden, alsook betreffende de gebouwen en terreinen en andere materiële aangelegenheden.

Voor al het derde deel van het boek is belangrijk, daar er de verschillende regimes worden in besproken betreffende de behandeling van de gedetineerden, de behandeling van de psychisch gestoorde, de sociale, geneeskundige en geestelijke verzorging, de arbeid alsook de handhaving van orde en tucht.

Grafieken en statistische tabellen zijn aan het werk toegevoegd.

Het belang van de uitgave bestaat er in dat wij hier niet staan voor een droog administratief verslag, doch voor een uiteenzetting van ernstige wetenschappelijke waarde, waarin een gekend specialist van de penitentiaire wetenschap, die tevens aan het hoofd staat van de penitentiaire praktijk in Nederland, de gegevens van de moderne wetenschap in verband brengt met de toestanden zoals die in Nederland voorkomen.

De lezing van dit merkwaardig verslag boezemt in de grootste mate eerbied in voor de verwezenlijkingen die bij onze Noorderburen werden tot stand gebracht.

BALIELEVEN

RAAD DER ORDE BIJ DE BALIE TE BRUGGE

Gerechtelijk Jaar 1955 - 1956

Stafhouder :

Mr Leon Dewulf.

Leden :

Mr Robert Ancot, Mr Victor Sabbe, Mr Gabriël Wauters, Mr Wilem David, Mr Maurice Hoste, Mr Willy Six, Mr Albert Claes.

Secretaris :

Mr Albert De Ketelaere.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 oktober - 31 oktober 1955)

I. Staats- en Administratief Recht

1. *Koloniaal Verkeerswezen.* — Het K.B. van 21 juni 1955 (Stbl. 1 oktober 1955, 6.145) keurt het lasten-kohier goed van de exploitatiedienst van het koloniaal verkeerswezen « Otraco ».

2. *Rijkslandbouwhogescholen.* — Het K.B. van 23 september 1955 (Stbl. 1 oktober 1955, 6.148) stelt het organiek reglement vast van de Rijkslandbouwhogescholen.

Dit K.B. omvat 9 hoofdstukken en behelst 77 artikelen.

3. *Onderwijs.* — *Herzieningscommissies.* — Het K.B. van 13 augustus 1955 (Stbl. 3-4 oktober 1955, 6.221) regelt de werking der commissies voorzien bij de wet van 24 december 1953.

4. *Internationale overeenkomst.* — De wet van 15 juli 1955 (Stbl. 5 oktober 1955, 6.240) keurt het internationaal verdrag betreffende de verreberichtgeving, ondertekend op 22 december 1952 te Buenos Aires, goed.

5. *Financiën.* — Het K.B. van 5 september 1955 (Stbl. 5 oktober 1955, 6.324) stelt de intrest- en delingslasten vast, die door de nationale maatschappij voor goedkope woningen en woonvertrekken op de in 1955 gelichte en nog te lichten schijven harer leningen worden gedragen.

6. *Internationale overeenkomst.* — De wet van 25 juli 1955 (Stbl. 6 oktober 1955, 6.336) keurt de op 24 maart 1954 te Brussel ondertekende overeenkomst goed tussen België en Noorwegen, betreffende de instelling van een Belgisch geneeskundig bureau te Oslo en van een Noors geneeskundig bureau te Antwerpen.

7. *Buitenlandse handel.* — Het K.B. van 14 september 1955 (Stbl. 6 oktober 1955, 6.352) wijzigt, in uitvoering van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, de wet van 16 juli 1948 tot inrichting van een openbare instelling genaamd Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.

8. *Internationale Overeenkomst.* — De wet van 9 augustus 1955 (Stbl. 7 oktober 1955, 6.372) keurt het op 1 februari 1955 te Budapest ondertekende akkoord goed tussen België, het Groot Hertogdom Luxemburg en de Hongaarse Volksrepubliek betreffende de vergoeding der in Hongarije genationaliseerde Belgische en Luxemburgse belangen.

9. *Internationale overeenkomst.* — De wet van 15 juli 1955 (Stbl. 8 oktober 1955, 6.404) keurt het te Beyrouth op 24 december 1953 ondertekende akkoord goed tussen België en Libanon betreffende de luchtvaartdiensten tussen hun respectieve grondgebieden en verdere landen.

10. *Internationale Overeenkomst.* — In het Stbl. van 8 oktober 1955 (6.410) verscheen de tekst van de op 15 oktober 1954 te Parijs ondertekende overeenkomst tussen België en Frankrijk betreffende de uitoefening van het beroep van architect.

11. *Visserij.* — Het K.B. van 16 september 1955 (Stbl. 8 oktober 1955, 6.420) wijzigt het K.B. van 13 december 1954 betreffende de provinciale visserij.

commissies en het centraal comité van het visserij-fonds.

12. *Politieke gevangenen.* — Het K.B. van 14 augustus 1955 (Stbl. 8 oktober 1955, 6.422) wijzigt het Regentsbesluit van 21 mei 1948 betreffende de bijkomende vergoeding voorzien bij art. 11 van de wet van 26 februari 1947 betreffende het statuut van politieke gevangenen en hun rechthebbenden.

13. *Wegenfonds.* — Bij K.B. van 7 oktober 1955 (Stbl. 10-11 oktober 1955, 6.487) worden de voorwaarden en modaliteiten bepaald betreffende de uitgifte van een eerste lening groot 2.500 miljoen frank door het wegenfonds.

14. *Aannemingsovereenkomsten voor rekening van de Staat.* — Het K.B. van 5 oktober 1955 (Stbl. 12 oktober 1955, 6.516) regelt de overeenkomsten betreffende de aannemingen van werken, leveringen en transporten voor rekening van de Staat.

Dit besluit behelst 66 artikelen.

15. *Aannemingsovereenkomsten voor rekening van de Staat.* — Bij K.B. van 5 oktober 1955 (Stbl. 12 oktober 1955, 6.555) wordt een permanente commissie voor de algemene aanbestedingsvoorwaarden inzake overeenkomsten voor rekening van de Staat ingesteld.

16. *Nationale kas voor beroepskrediet.* — Bij M.B. van 9 augustus 1955 (Stbl. 13 oktober 1955, 6.593) wordt het nieuwe reglement waarbij de algemene voorwaarden der verrichtingen van de nationale kas voor beroepskrediet worden vastgesteld, goedgekeurd.

Dit reglement behelst 21 artikelen.

17. *Doervoer.* — Het M.B. van 6 september 1955 (Stbl. 14 oktober 1955, 6.631) wijzigt het M.B. van 17 januari 1955 betreffende de doorvoer van sommige goederen.

18. *Dienst voor regeling der binnenvaart.* — Bij M.B. van 12 september 1955 (Stbl. 15 oktober 1955, 6.675) wordt de vergoeding vastgesteld voor het laden of lossen op de rede van Antwerpen van binnenschepen bevracht voor een reis door bemiddeling van de dienst voor regeling der binnenvaart.

19. *Mijnen.* — Het K.B. van 12 september 1955 (Stbl. 16 oktober 1955, 6.725) regelt het gebruik van springstoffen in de ondergrondse werken der mijnen.

20. *Centraal bureau voor hypothecair krediet.* — Het K.B. van 3 oktober 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.742) wijzigt, in uitvoering van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, het K.B. van 7 januari 1936, houdende instelling van een centraal bureau voor hypothecair krediet gewijzigd.

22. *Nationale dienst voor afzet van land- en tuinbouwproducten.* — Het K.B. van 12 september 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.744) wijzigt in uitvoering van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut, de wet van 27 december 1938 betreffende de oprichting van een nationale dienst voor de afzet van land- en tuinbouwproducten.

23. *Nationale dienst voor afzet van land- en tuinbouwproducten.* — Bij K.B. van 3 oktober 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.744) wordt het K.B. van 27 december 1938, houdende reglement van de nationale dienst voor afzet van land- en tuinbouwproducten gewijzigd.

24. *Nationale zuiveldienst.* — Het K.B. van 3 oktober 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.745) wijzigt in uitvoering van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut,

de wet van 15 januari 1938 betreffende de oprichting van een nationale zuiveldienst.

25. *Landsverdediging.* — Bij K.B. van 10 oktober 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.751) worden verschillende in oorlogstijd geldende wetsbepalingen op de leden van het expeditiekorps voor Korea van toepassing verklaard.

26. *Volksgezondheid.* — Bij K.B. van 26 september 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.753) wordt het Regentsbesluit van 1 maart 1949, houdende aanneming van diensten voor gezinshulp en toewijzing van toelagen aan deze diensten, gewijzigd.

27. *Volksgezondheid.* — Het K.B. van 26 september 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.753) wijzigt het K.B. van 12 oktober 1951 betreffende de inrichting van de opleidingscentra voor familiale helpsters.

28. *Openbare Onderstand.* — Bij K.B. van 28 september 1955 (Stbl. 17-18 oktober 1955, 6.754) worden de tarieven voor het dagelijks onderhoud van de behoeftigen geplaatst in erkende instellingen (sanatoria en hospitalen) voor het jaar 1955 vastgesteld.

29. *Landbouw.* — Bij K.B. van 18 oktober 1955 (Stbl. 20 oktober 1955, 6.829) worden bijzondere maatregelen voorgeschreven voor de bescherming van de veestapel tegen mond- en klauwzeer.

30. *Onderwijs.* — Het M.B. van 20 mei 1955 (Stbl. 20 oktober 1955, 6.833) bepaalt het reglement betreffende de werking van de commissie voor de aanvaarding der getuigschriften van moderne humaniora (economische afdeling).

31. *Onderwijs.* — Het K.B. van 8 augustus 1955 (Stbl. 21 oktober 1955, 6.875) stelt de documenten vast tot staving der diensten voor het berekenen van de weddetoelagen verleend aan de personeelsleden der provinciale, gemeentelijke en gesubsidiëerde private inrichtingen voor middelbaar-, normaal- en technisch onderwijs.

32. *Onderwijs.* — Het K.B. van 11 juli 1955 (Stbl. 23 oktober 1955, 6.947) wijzigt het K.B. van 17 september 1954 betreffende de buitengewone verlofdagen der personeelsleden van sommige rijksonderwijsinrichtingen.

33. *Landbouwfonds.* — Het K.B. van 17 oktober 1955 (Stbl. 24-25 oktober 1955, 6.989) regelt de comptabiliteit van het landbouwfonds.

34. — *Kinderbescherming.* — Bij K.B. van 3 maart 1955 (Stbl. 26 oktober 1955, 7.019) wordt bij het Ministerie van Justitie een raad van advies voor de kinderbescherming opgericht.

Deze raad bestaat uit ten hoogste 20 leden, die bij K.B. voor een termijn van 4 jaar worden benoemd. Hij heeft tot opdracht advies uit te brengen over de hem door de Minister van Justitie voorgelegde vraagstukken.

35. *Status van vluchtelingen.* — Bij K.B. van 18 oktober 1955 (Stbl. 28 oktober 1955, 7.085) wordt een taks geheven bij het verstrekken van documenten zoals in art. 25 van het internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen, ondertekend op 28 juli 1951 te Genève bedoeld.

36. *Universitaire stichting.* — Bij K.B. van 28 juli 1955 (Stbl. 28 oktober 1955, 7.093) wordt het organiek reglement van de universitaire stichting gewijzigd.

37. *Internationaal Verdrag.* — In het Stbl. van 29 oktober 1955 (7.137) verscheen de tekst van het Europees verdrag betreffende de internationale classificatie van octrooien, ondertekend op 19 december 1954 te Parijs.

38. *Internationaal Verdrag*. — In het Stbl. van 30 oktober 1955 (7.172) verscheen de tekst van het internationaal verdrag tot bescherming van vogels, ondertekend op 18 oktober 1950 te Parijs.

39. *Internationaal Verdrag*. — In het Stbl. van 30 oktober 1955 (7.177) verscheen de tekst van het Europees Verdrag betreffende de gelijkstelling van diploma's voor toelating tot universiteiten, ondertekend op 11 december 1953 te Parijs.

II. Verbintenissenrecht

40. *Huishuur*. — Het K.B. van 5 september 1955 (Stbl. 12 oktober 1955, 6.561) coordineert de wetten houdende uitzonderingsbepalingen inzake huishuur.

III. Rechterlijke organisatie

41. *Justitie*. — Bij K.B. van 12 september 1955 (Stbl. 13 oktober 1955, 6.596) wordt het dienstreglement van de Rechtbank van Koophandel te Aalst vastgesteld.

IV. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon

42. *Bediendencontract*. — Het K.B. van 20 juli 1955 (Stbl. 3 en 4 oktober 1955, 6.212) coördineert de wetten op het bediendencontract.

Het behelst 36 artikelen.

43. *Arbeidsbescherming*. — Het K.B. van 29 juli 1955 (Stbl. 6 oktober 1955, 6.346) wijzigt titel I, hoofdstuk II, A van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

44. *Arbeidsbescherming*. — Het K.B. van 14 mei 1955 (Stbl. 10-11 oktober 1955, 6.480) vult het algemeen reglement voor de Arbeidsbescherming aan voor wat betreft het opmaken van steekkaarten van ongevallen en van het jaarverslag van de dienst voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen.

45. *Ondersteuning van gebrekkigen, verminkten, enz.* — Het K.B. van 25 juni 1955 (Stbl. 20 oktober 1955, 6.820) regelt de toekenning van toelagen aan de centra tot ondersteuning door de arbeid van onvolwaardigen, invaliden, gebrekkigen, verminkten, blinden, doven en stommen alsmede aan de werken en instellingen die aan deze personen thuiswerk verschaffen.

46. *Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid*. — Bij K.B. van 7 oktober 1955 (Stbl. 21 oktober 1955, 6.862) wordt art. 77 septies van het Regentsbesluit van 26 mei 1945 tot inrichting van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid gewijzigd.

47. *Arbeidsbescherming*. — Het K.B. van 8 oktober 1955 (Stbl. 21 oktober 1955, 6.865) wijzigt titel III, hoofdstuk II, afdeling VI van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming.

48. *Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling*. — Bij K.B. van 7 oktober 1955 (Stbl. 24-25 oktober 1955, 6.984) wordt het Regentsbesluit van 26 mei 1945, betreffende de inrichting van de Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid gewijzigd.

49. *Arbeidsbescherming*. — Bij K.B. van 30 september 1955 (Stbl. 27 oktober 1955, 7.054) wordt titel II, hoofdstuk I, afdeling II van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming gewijzigd.

50. *Arbeidsbescherming*. — Bij K.B. van 15 oktober 1955 (Stbl. 27 oktober 1955, 7.055) wordt art. 467 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming aangevuld.

V. Economisch Recht

51. *Steenkolennijverheid*. — Het K.B. van 5 oktober 1955 (Stbl. 24-25 oktober 1955, 6.994) bepaalt de maatregelen voor de toepassing van de wet van 12 juli 1955 tot bevordering van de financiering van de investeringen in de steenkolennijverheid.

52. *Diamantnijverheid*. — Het M.B. van 12 oktober 1955 (Stbl. 26 oktober 1955, 7.032) schrijft de verplichte aangifte voor van de voorraden niet geslepen diamant.

VI. Fiscaal Recht

53. *Opslorping van vennootschappen*. — *Registratie*. — De wet van 20 juli 1955 (Stbl. 15 oktober 1955, 6.653) wijzigt tijdelijk art. 117 van het wetboek der registratierechten met het oog op het bevorderen van de opslorping of de fusie van vennootschappen.

54. *Met het zegel gelijkgestelde taxes*. — Bij K.B. van 8 oktober 1955 (Stbl. 13 oktober 1955, 6.591) worden de artikelen 69 en 77 van het wetboek der met het zegel gelijkgestelde taxes door nieuwe bepalingen aangevuld.

55. *Registratie*. — Bij K.B. van 8 oktober 1955 (Stbl. 15 oktober 1955, 6.653) worden maatregelen voorgeschreven, in uitvoering van art. 302 bis van het wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

H. Boonen.

ERRATUM

UITTREKSEL UIT DALSCHOT'S OPSTELWOORDENBOEK

Niet in de handel.

ERRATA

Op bladz. 270, 18de regel staat «aanbesteden» lees «aanbesteder».

Op bladz. 468, 5de laatste regel staat «aankondiging» lees «aankondigen».

Op bladz. 470, 7de regel staat «vor of» lees «voor of tot».

Id. 10de regel staat «naar aanleg aan» lees «naar aanleg v a n».

Op bladz. 471, 25e regel staat «vu, en eigenaardig» lees «vu, en égard de».

Op bladz. 472 staat «bedrijf» enz. lees «-sbdrijf, -sbewijs, -sbiljet, -sbond, -smaatschappij, -smateriaal».

Op bladz. 472 staat Ss. —biljet enz. Deze samenstellingen behoren bij a a n p l a k k e n, niet bij aanplakking: aanplakbiljet, aanplakbord, enz.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht: 10^e afl. - oktober 1955.

Archief. (Gemeente). — Belastingen (Gemeente). — Begrotingen (Gemeente). — Burgemeesters en Schepenen. — Identiteitskaarten.

Algemeen fiscaal Tijdschrift: n° 2. - oktober 1955.

Algemeenheden. — Inkomstenbelastingen. — Indirecte Staatsbelastingen. — Congolese en buitenlandse belastingen. — Varia.

Journal des Tribunaux: n° 4082 - 13 novembre 1955.

Emile Bette, La nouvelle modification de l'index des prix de détail et son application aux contrats antérieurs. — Jurisprudence.